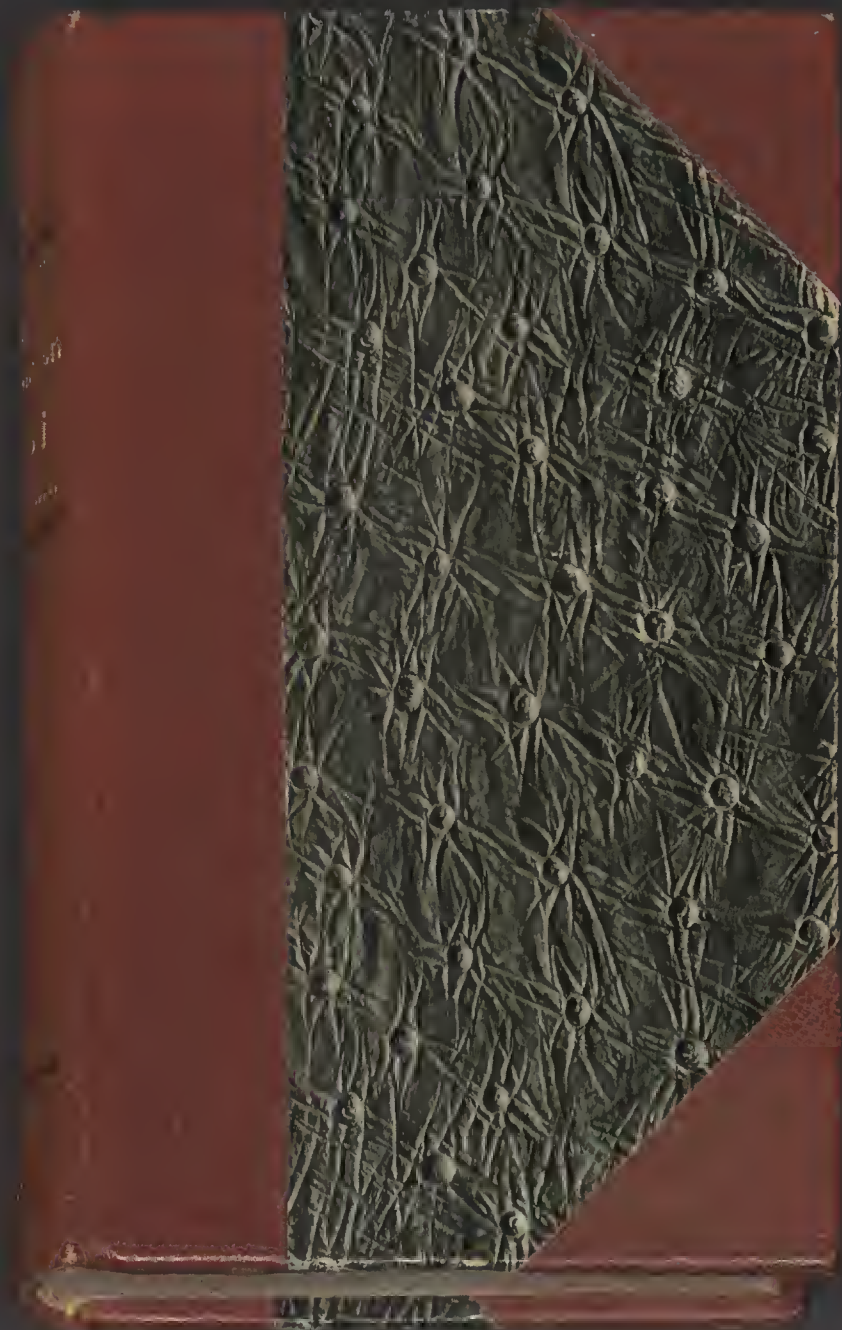
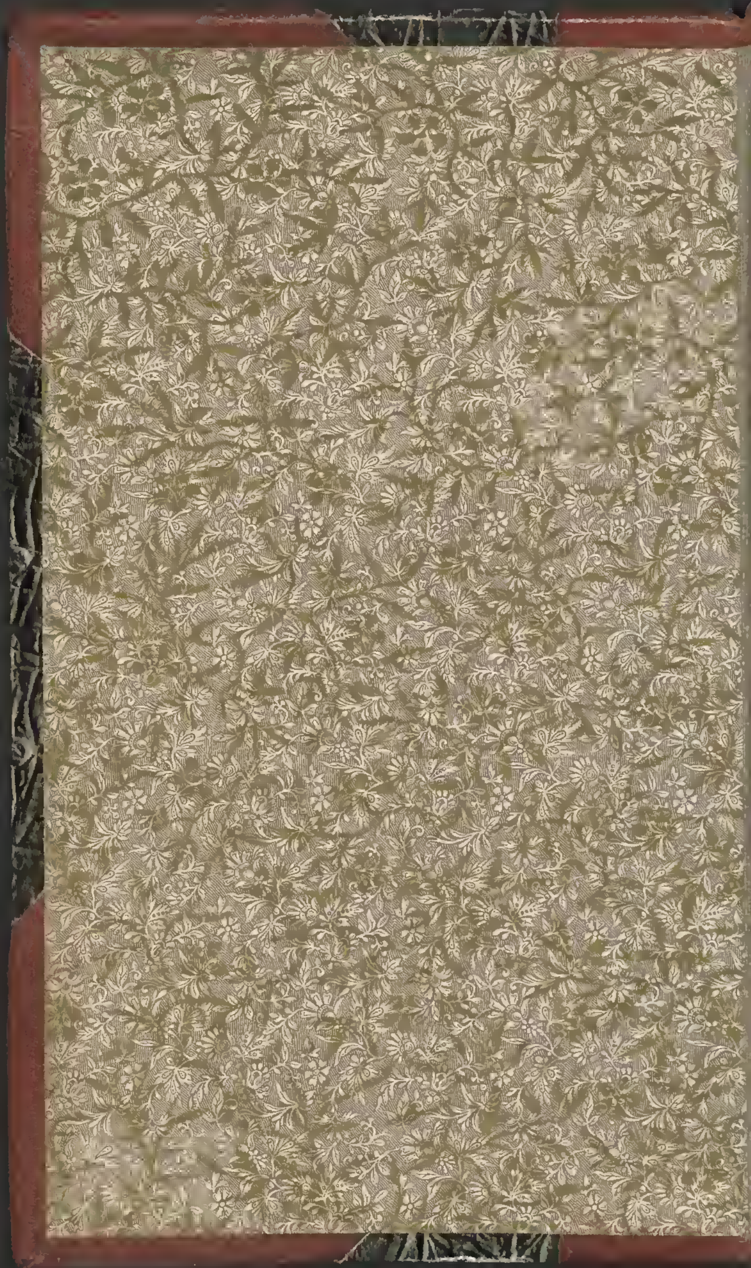
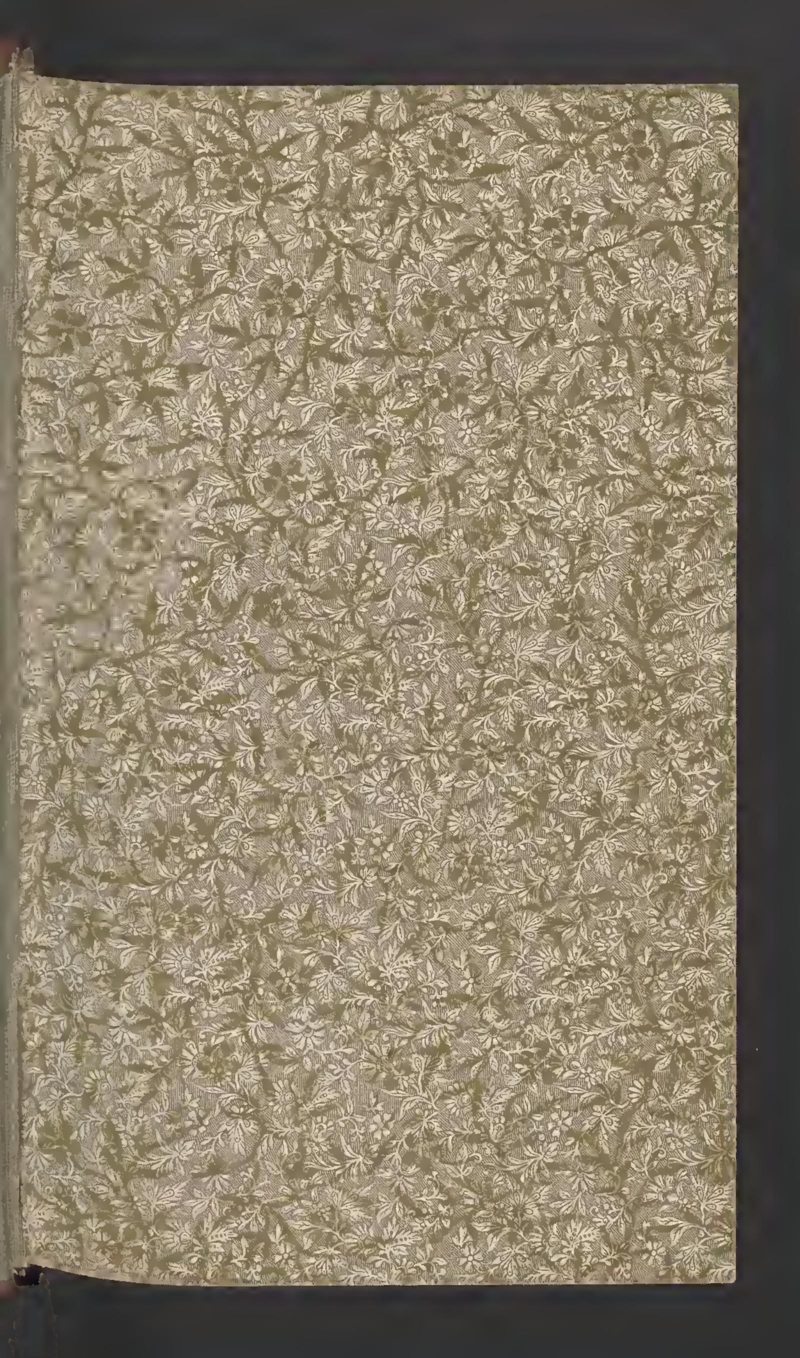

KVÆÐI

BJARNA THÓRARENSENS

AMTMANNS,

GEFIN ÚT

AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENTAFJELAGI.

KAUPMANNAHÖFN.

PRENTUÐ HJÁ S. L. MÖLLER.

1847.

Í vetur er var keypti Bókmenntafjelagið, að Boga stúdent Thórarensen, prentunarrjettinn að kvæðum Bjarna amtmanns, föður hans. Var síðan kosin nefnd manna til að sjá um útgáfu þeirra, og voru í henni: Brynjólfur Pjetursson, Konráð Gíslason, Jón Sigurðsson, Gísli Gíslason og Gísli Thórarensen. Nefndinni voru fengin í hendur þessi handrit af kvæðunum:

1. „Syrpa mín"; í henni standa þessi kvæði með hendi Bjarna sjálfs, sem öll eru ort í Kaupmannahöfn á stúdentaárum hans:
   - *a*. „Kveðja til Árna Helgasonar";
   - *b*. „Skógganga";
   - *c*. „Við Helga skulum búa";
   - *d*. „Íslenzkt *fatis agimur*";
   - *e*. „Saknaðarstef til Hallgríms Schevings". Þar að auki voru þar á ýms önnur kvæði Bjarna, rituð með hendi Boga, sonar hans, eptir frumriti á lausum blöðum.
2. „Nokkur kvæði" með hendi Boga, einnig tekin eptir frumritum á lausum blöðum.
3. Þrjú laus blöð með hendi Bjarna, á einu þeirra stendur kvæðið „Til konu minnar", á öðru „Bæn" og a þriðja blaðinu „Íslands riddari".
4. Flestöll ljóðmæli Bjarna í einu safni, rituð eptir áður töldum handritum í 1. og 2. safni, og prentuðu kvæðin eptir bókum þeim, sem þau standa í. Þetta safn hefur nefndin haft fyrir undirstöðu, og borið saman við hin söfnin; bætt síðan við því sem vantaði.
5. Ýms kvæði Bjarna, einkum gamanvísur, skrifuð af umboðshaldara herra R. M. Ólsen. Sumt af vísunum til O. H. og sumt af Kláusar vísunum fannst

ekki nema í þessu handriti; þaðan er og tekið efnið í athugasemdunum, sem gjörðar eru við sumar af Kláusarvísunum.

6. Blöð, sem fengizt hafa á Eyvindarstöðum á Álptanesi; þar er á „Sálmur á fagnaðarhátíðinni 1817".

Grafminníngarvers eptir Jón Espólín er einungis tekið úr Skírni; því það er ekki í neinu af handritunum. „Sæmundur Magnússon Hólm" er tekið eptir minni manna hjer í Kaupmannahöfn, og sama er að segja um vísuna: „Sá sem fæðir sauði eystra og svín á nesjum".

Öllum kvæðunum skipti nefndin í fimm flokka:

1. Kvæði, sem annaðhvort eru beinlínis kveðin um Ísland, eða hafa þjóðarástina að aðalefni.
2. Alvarleg kvæði, grafminningar og erfiljóð, að því leyti sem slíkt átti ekki heima í fyrsta flokki.
3. Ástakvæði og drykkjuvísur.
4. Gamankvæði, glettur og ádeilur eða spottvísur.
5. Kvæði sem snúið er úr öðrum málum.

Nú þó að þessari flokkaskipun hafi verið komið á kvæðin, hafa menn þó, eins og nærri má geta, opt verið í efa um ýmislegt, í hvaða flokki það ætti heima; flokkarnir eru því látnir vera án fyrirsagna, og þótti nægilegt að geta þeirra hjer og sýna skiptin í „röð kvæðanna". Grafminningunum og Kláusarvísunum er þar að auki raðað eptir aldri, og settur við grafminningarnar dauðadagur þeirra, sem þær eru ortar eptir, þegar menn hafa getað fundið hann. Þegar kostur var á, er þess og getið, hvenær hvert kvæði er ort.

Stöku vísur og kvæði, sem heldur þóttu lýta enn prýða, hefur nefndin fellt úr; enda hafði höfundurinn sjálfur ritað um sumt, að það skyldi meta sem óort, og þar að auki var syni hans áskilinn rèttur til, að taka undan það sem hann vildi ekki að prentað væri.

RÖÐ KVÆÐANNA.

ÍSLANDS MINNI.

Ort í Kaupmannahöfn; prentað áður í viðbæti danskrar vísnabókar 1819 og í Sagnabl. IX, 55–56.

Eldgamla Ísafold,
ástkæra fósturmold,
fjallkonan fríð!
mögum þín muntu kær,
meðan lönd girðir sær
og gumar girnast mær;
gljár sól á hlíð.

Hafnar úr gufu hjer
heim allir girnumst vjer
þig þekka að sjá;
glepur oss glaumurinn,
ginnir oss sollurinn,
hlær að oss heimskinginn
Hafnar slóð á.

Leiðist oss fjall-laust frón,
fær oss opt heilsu tjón
þokulopt ljeð;
svipljótt land sýnist mjer
sífelt að vera hjer,
sem neflaus ásýnd er
augnalaus með*).

Öðruvís er að sjá
á þjer hvítfaldinn há
heið-himin við;
eða þær krystalls ár,
á hverjar sólin gljár,
og heiðar himin-blár,
há-jökla rið.

Eldgamla Ísafold,
ástkæra fósturmold,
fjallkonan fríð!
ágætust auðnan þjer
upp lypti, biðjum vjer,
meðan að uppi er
öll heimsins tíð!

*) þannig er almennt sungið, og svo stendur í kvæðasafni Bókmentafjelagsins, sbr. „Sjáland og Ísland", S. er.; í dönsku vísnabókinni og eptir henni í Sagnablöðunum stendur: láglendið leynir sjer, langt ei fæ sjeð.

SÓLAR-UPPKOMAN.

Ort í Kaupmannahöfn.

Roða þá sólar ríða
rósfögru sje eg ljósi
háa turns á húnu,
hringlóttri að entri nóttu,
og sjer flýta í fljótri
fagurreið um leiðir
austurs allt til vesturs:
yndis mjer vakna stundir.

Flýgur mjer fljótt í huga:
fjalls hve tindar allir
heiðbláan himin viður
háskörum sólu fáðum
aldinni á Ísafoldu
yppta snævi typptum,
og sól á Seljalandsmúla
sjóvi náinn glóir.

Fljótshlíð fagra síðan
finnur, og við hana minnist,
og Þríhyrning þeygi nýjan
þjóðum í gömlum hróðrum;

blöndnum hætti blandar
blóð tinda málmi Sindra,
og fríðu fjöllin syðri
fögrum blossa kyssir.

FLJÓTSHLÍÐ.

Ort í Kaupmannahöfn.

Enn eru mjer í minni
merkur fríðar, er lýðir
áður yrktu miðli
ár Grjóts og Markarfljótsins;
sólgylltan man eg Múla
mæna þar völlu of græna,
Merkjá, er bregður í bugður
bláar, fegurst áa.

Sat eg opt þar sjer ypptir
undir hlíðum fríðum,
hóli á byggður háum,
haugur Gunnars þjóðkunna.
Æ var mjer þá sem eg sæi
segginn í örfa hreggi
þrjátíu einan ýtum
ótrauðan rísa móti.

Haus man eg háan reisa
Hlíðar við norður-síðu
þrákynntan þjóð í hróðrum
Þríhyrning, ofar skýjum.
Leitandi, gamall grætur,
garpa forgefins snarpra;
glitfat grænt fyrir lítum
grástakk og höttinn blakka.

Hvað mjer í huga færist
Hlíðar af stöðvum fríðum,
liðinna alda áður
allt minnir mig svinnra.
En þeir lækir, hvar ljek eg,
lágar, hólar og bólin,
ungdóms, um of ei langar,
endursýna mjer stundir,
bezt þá allt gegn mjer brosti
brosti eg svo aptr hins vegar.

Tvisvar segja týrar vísir
(trúi eg) börn vera fíra,
í æsku og elli breiskri;
óska eg mjer svo verði:
heilsaði eg heimi glaður
og hann með ást þá kyssti,
gefi mjer guð eilífur
geði með sama að kveðja.

6

SUÐURLÖND og NORÐURLÖND.

Ort í Kaupmannahöfn. Neðan við vísurnar stóð: „Tilskipan 11. marz 1633"*).

Áður enn afi Skjaldar
og Óðins faðir lifði,
stálbúnir fóru fírar
að finna Suðurheima.
Hrímið þá hittir sólu,
hjaðnar það og eyðist;
allteins hreystin hara
blánaði af kulda ráni.

Í silfurfjölluðum feldi
og fögrum hrímsteinum settum
vísirinn Norðurvega,
sem Vetur hjer nefnum,
ísspjóti íturhvössu
ónýta seggi bítur,
málmskjaldar menn ógilda
mundriða slær að grundu.

---

*) Opið brjef 11. marz 1633 skipar, að guðfræðingar, sem eru útlærðir frá Kaupmannahafnar háskóla, skuli ganga fyrir öðrum til að fá brauð á Íslandi; kann vera að efnið lúti að því, að betra sje að snúa heim til Íslands.

Röðull þá líður um leiðir
ljósar stjörnuheima,
foldin barminn breiðir
blíðlega þá á móti,
ótal hana út um
alla sjer fljótlega skjóta
sólar börn, feikna fögur,
en föst þó við grundu.

En nætur-stillir sterkur,
er stýrir Norðurvegum,
buri sjer mý- sem -marga
í manns huga elur,
og dætur hans um himna
svo hraðfluga þjóta,
fullt svo fagrar að líta
sem foldar börn og röðuls.

Hvorn skal nú meta meira:
manns huga, ver eður jarðar?
skulum vjer rækja ríkar
rós, enn norðurljósin?
eða virða meir vísi
vellystar, enn hreysti?
Hún oss heldur í gildi,
hin oss linar til bana.

SJÁLAND OG ÍSLAND.

Ort 1809 í Kaupmannahöfn.

Þegar hárri höllu í
heyri eg söngva gjalla
og bæði dans og gígna gný
til gleði oss að kalla —

þegar lít eg fögur fley
flýta rás með ströndum
og í hægum hlaupa þey
að Hafnar þreyðum löndum —

þegar lopt og hauðrið hlær,
hýrum þakið blóma,
og, sæla unun sjónum fær,
sunnu fegrað ljóma —

þegar ljósar líða um grund
liljum fegri sætur
og, gyðjum líkar, glansa sprund
í guðvefs-klæðum mætum:

Yndi þess'ra ekkert mjer
orkar neitt að gefa;

því með glaumi þrungnar hjer
þjóðir hryggðir sefa.

Skipin fögru færa sótt,
fyllt með eitri sætu,
frá eystri heimsins álfum skjótt,
auðgum gulli mætu.

Blómgan Sjálands víðan völl
vænni hygg eg ekki,
enn Íslands háu, helgu fjöll,
hulin silfur-mekki.

Þetta held eg: Fróni fjöll
fegurð sömu veita,
sem nef og augu á auðarþöll
andlit fagurt skreyta.

Fegurð neita fljóða hjer
ferst mjer ekki að gera,
en hjarta þeirra og hendur mjer
hyggst nær ískalt vera.

Sæmri mun ei sínum ver
silkiklæddur sprakki,
enn meyja hrein og hýrlynd er,
hulin vaðmáls stakki.

Af rökum þessum hygg eg: hjer
hlýði ei frónskum vera;
bezt mun þó, hver sjálfum sjer
segi: hvað skal gera.

NÓTTIN.

Sje eg að sól er
sigin í æginn,
get eg neinn jarðhlut
greint frá öðrum;
viðverandi allt
víkur mjer úr sýn,
líta verð eg í auðn
umlíðnu fyllta.

Er þar allt ómerkt,
ómerkjanlegt;
skína smáblettir
og skína fagurt:
það eru merkismenn
til moldar hnignir,
sem blika af himni
á buri sína.

Hver er meyjar ásýnd,
er svo mjúkt lygnir augum
og mænir þeim á smáblys,
er á móti blakta?
það er hún Saga,
er seggja minning
sjálf gefur næring
og nærist á.

Fagurt þjóta vendir
fjöl-litaðir
og bera bragandi
blossa of himin:
þeysir þar heiður
bara frá norðri;
þaðan bera nafn
norðurljósin.

ÍSLAND.

(Brot.)

Hver er sú undra mynd
hvít í norðri?
bendir af bjargi ofan;
snjó-slæðum sveipuð
situr þar meyja,
en undan snjófaldi brennur henni eldur af brám.

Hljóma henni harma
og hreysti kvæði,
ástar líka ljóð sæt.
Hversu bentir þú mjer
í bylgjugang drauma,
þú hin fagra, snjófga . . . . . .*) fríð!

Var eg sveinn ungur,
og varla eg kenndi
kvæða kraptar í brjósti; —
lá eg þá og lagði
líf og mannvit
við blæinn, sem bylgdi frá þjer.

Sæmundur og Snorri,
sjáendur fornaldar,
innst í grárri fornöld er sjálfir nú sitjið!
í bókum þegar fekk eg
brot af kynning ykkar
hversu glatt mín logaði löngun í hjarta!

Eða þá vísrar
Völu kvæði
sá eg fyrst, sem kæmi úr vissum vellum upp:
gramdist þeim geð,
að gleymd í bóka-ryki
lágu þeir svo að leit við þeim engi.

---

*) Hjer vantar í.

Hafði þó greppur
grænleitrar Dynár
Síneð þau kveðið oss þýðverskri þjóð,
þýzkum svo hljómi
í þýzkra eyrum
heyrðust, en urðu þó útlend og gleymd.

Ísland! eyjarmey
hin ástfólgna,
snjómyndin geigfagrar glóðar full!
er og verð eg, hjartanu
hraustla brennandi,
riddari þinn, og djásn þitt vafst dýrðlega mjer
um hjálm!

VETURINN.

(Skírn. VI, 115-116).

Hver ríður svo geyst
á gullinbrúvu,
háfan of hifin,
hesti snjálitum,
hnálega hristanda
hrímgan makka,
eldi hreifanda
undan stálsköflum?

Glóir á gunnsnörpum
grásteind brynja,
hangir ísskjöldur
hal á öxlum;
vindur stendur svalur
af veifan skálmar,
norðljósa brúskur
blaktir á hjálmi.

Hann er riðinn
frá heimum Miðnáttar,
allbrunni alheims
og ótta munaðar;
mun ei vor una
nje vellyst þar aldri,
í Segulheimum,
á Segulfjöllum.

Elli hann ei kennir,
þó eldri sje heimi
og jafngamall guði;
lifa mun hann öllum
lengur veröldum
og yfir lík þeirra líða.

Afl vex því öflga,
er hann það nálgast,

harðnar Fjörgyn
hans í faðmlögum;
hverfist í demant
dreyri hennar,
en grænló skikkju
gránar og hjaðnar.

Ei hinn ítursterki
afli þó beitir
magnlítil, grænlit, við
moldarbörnin:
mjúklega svæfir,
svo megi ei finna
eymdir þau
ellidauða.

Kemur svo allur
og kreistir í sterka
jörðu járn-arma
og jörðu kyssir;
verður hún þunguð
af þeim viðskiptum,
velur svo ljósmóður,
sem Vor nefnist.

Sagt er fyrir Vori
Vetur flýi;

hvergi þó hann flýr,
en færist ofar;
Vor skríður undir,
Vetrar er yfir
bringa breið,
um blálopt gnæfandi.

Aldrei hinn frægi þó
fjarlægist svo,
að hann heims
hjóláss sleppi
endum tveim,
eða yfirgefi
jarðar neitt,
það næst er himni.

Sjest því á
sumri miðju
fjalls á skrauthnúfum
skartið vetrar —
því vill ei heldur
þiðna á vori
himinhrím
á höfði öldunga.

ÍSLANDS RIDDARI.

(Sagnabl. VI, 75-80.)

Ort 1821 til *Friedrich de la Motte Fouqué*, til svars uppá kvæði frá honum: „*Island. Ein Skaldengruss.*"

Bragningur í brynju
bláfjallaðri,
gunnhvatur und gullhjálmi
grændjásnuðum,
hörpu tvöfalda
hefur und skildi,
stendur sverði studdur
strengi hreifandi.

Lesa má á skildi
í logarúnum:
„Guði gef eg sál mína,
„en grami fjör mitt,
„hjartað hreinum frúvum;
„en sæmd mína eina
„sjálfum geymi eg mjer."

Stendur hann þar sprettur
Sprje um grundir,
horfir brjósti að vestri,
höfði að útnorðri —

íturlangandi
ástar sjónum
segul-áttu að
augum snýr.

Hafði hann áður
frá útsuðurs
ilmheimum blómríkum
angan fundið,
og í lár-lundum
litið fjaðurskáld,
hreifði hann þá mjúklega
hörpu strengi.

Kvað hann um prúða
próvensalska
næturgala ljóðum
náttdöggvaðra,
og um Spánlanda
sprakka fur-vaxna,
hrafntinnueygða,
og horfði í kvöldroða.

Sá hann þá með himni
hvítskrúðaða
flugárum eldlitum
fara meyju —

Sá hann það var Saga,
er settist á norðljósa
reiðar þjótandi
og rjeð til norðurs.

Sá hann: gullkerran
settist þars meyja
situr sjóbeltuð
og sí-snjófölduð,
frostsöm, funarík,
fögur og geigvæn —
sagði hún Sögu
sjer velkomna.

Leit hann þá í lopti
leika gullvöndu,
braga í litum fleiri,
enn blóm í *Provence*,
og hreifa ljóskvíslum
of hifin allan,
en meyjar báðar horfa
að hveli gullnu.

Heyrði hann þá hljóm
sem heyrði ei fyr slíkan:
Saga söng við hörpu
og hörpu sló —

gall og í gullvöndum
Gimla sala,
en í jörð þórdunur
þutu undir.

Leiptra þá sá hann
í logafjöllum,
og við leiptra ljós
lýði stálklædda;
voru það Völsungar
og verar norrænir;
söng um þá Saga fyrst
og sat hjá Snjómeyju.

Flutti hún svo þakkarljóð
fagur-geigvænni:
að sjer um aldir
unnt hefði mest —
og annars Völsunga
og vera norrænna
minning mundi gleymd
miðgarðs dróttum.

Svaraði Sögu
hin sjóbeltaða:
ein þú einnig mjer
um aldir sinntir —

ok sízt Eyvindur*),
öðlinga kyns,
íturskáld árum fyr
átta hundruðum
síþreyður lof kvað mjer,
lofa mig ei slíkir.

Heyrði það riddarinn
sá hinn hugprúði,
greip undan gullskildi
glæsta hörpu,
söng þá með Sögu
sigurljóð norræn —
hlustaði heimur fyr,
hlustar nú betur.

Kvað hann síðan lofdrápu
konu snjófagri
og sig hennar
sagði riddara;
var þá sem Eyvind
aptur hún heimti,
krýndi hún þá hjálm
þess hins kynstóra.

---

*) Eyvindur skáldaspillir orti drápu um Íslendínga. Hkr. Har. gráf. 18. k.

Lagði þá ljóma
af því logadjásni
víðar enn eldfjalla;
en Ískona mælti:
íturborinn sem Eyvindur,
sem Eyvindur skáld-kappi,
ásthreinn sem Arnaldur,
einn þig mjer riddara kýs!

Nafn þitt Friðrekur
á Friðrek mig minnir,
konung svo kæran mjer;
en þitt ættarnafn
hið þjóðkunna,
Motte Fouqué,
mig minnir á öðlinga
norræna, er námu land
Normandíu.

Munu *Fouqués* ljóð
um frúr suðrænar
sem logafjöll
lengi standa —
lengur þó ljóð hans
um lýði norræna
heyrast munu í heimi —
sjálfur mun um aldir hann

sagður verða
íturlaukur
ættar sinnar.

EYJAFJALLAJÖKULL.

Ort á fæðingardag Friðriks konungs sjötta, 28. jan. 1822. Klausturp. V, 26-27.

Tindafjöll skjálfa, en titrar jörð,
tindrar um fagrahvels boga,
snjósteinninn bráðnar, en björg klofna hörð,
brýzt þar fyrst mökkur um hárlausan svörð
og lystur upp gullrauðum loga.
Hver þar svo brenni mjög, ef þú spyr að:
Eyjafjalla skallinn gamli er það.

Spyrjir þú svo: því hann hljómi svo hart
og hósti upp vikri og eldi,
að mökkur sjest eldlitur myrkrið um svart,
svo miðnættið verður sem hádegið bjart
og glóir í gull-lögðum feldi.
Gjörla eg þori að greina þjer: að
gleði-log og fagnaðar-hróp er það.

Veit hann að skjöldunginn Ísland á einn,
allra sem reyndist því beztur,

og sem til hjálpar því hvergi var seinn,
og haginn því sá hann ei vera þann neinn,
að vildi ei því væri hann sem mestur.
Fæsta eg þurfa hjer fræða mun: að
Friðrik sjötti Dana-kongur er það.

Gamall því Eyfjalla skallinn við ský
skekur hinn snjóhvíta feldinn,
og flytur svo lofdrápu fylki á ný,
sem fornaldar skáldin, en hörpu hans í
strengjunum stirnir á eldinn,
en hljómurinn dynur, svo allir vjer að
Eyjafjalla heyrum skáldið er það.

Allir vjer biðjum með eldjökli því
auðnu konungi til handa,
sem norðurljós fegursta norðrinu í
nái hans vegsemd ljóma yfir ský,
og lengur enn logafjöll standa;
og fjallsins svo hrópandi fetum í spor:
Friðrik sjötti lifi, konungur vor!

25

BRÚÐKAUPSKVÆÐI

til Friðriks konungsefnis og Vilhelmínu María 1828.
Skírn. III, 109-111.

Gott er í ári!
glóir röðull;
fagurtjölduð Fróns
fjöllin grænvoðum;
frjófgir eru vellir,
fagrar unnir;
hlær allt heiðu mót
himinrjáfri.

Boðar blíða himins
og blómi jarðar
fögnuð Frónbúa,
fögnuð Eydana; —
svífa yfir fjöllum,
svífa yfir eyjum
gæfa fásjen
og gleði alþjóðar.

Er nú frá Gimla
ofan stigin
hjálpvættur nýtust
Norðurlanda:

yfir þau breiðir
engilvængi
fegursti *fimmta*
Friðriks andi.

Lýsir í lopti
í landsuðurs áttu,
er sem á gull-ský
glói sunna:
það eru skrautskildir
Skjöldunga, fáðir,
ljónum merktir heiðblám,
og hjálmar roðnir.

Hver er hinn ítri,
er ofan svífur,
sá hinn stórvaxni,
stálklæddi Seraf?
falda Eystra-salts
unnir hvítu,
sem þær fornvini
fagni sínum.

það er fjórði Kristján,
er færist nær
og brosir mót Friðriki fimmta.
Báðir samtaka
segja: nú Danmörk
giptist gæfu sinni.

Er knjerunnar tveir
kyns Skjöldunga
verða að viði einum,
þars Friðrik kvænist
Friðriks sjötta
dóttur dýrborinni.

Lítur svo Kristján,
konunga frægstur,
á brúði og brúðguma,
bragði glöðu —
svífur þá að skýi
og sverði bregður,
og skildi breiðum
skýlir Danmörku.

En Kristjánar, Friðrikar,
Knútar, Haraldar,
Valdimarar,
og Vittekind efstur
breiða út arma
og biðja heilla
degi, dags sonum,
Danmörku, brúðhjónum.

Árna Friðrik sjötta,
að fá megi sjá
barnabörn
brúðar nýgefnrar,

og kveða vissan
veittan honum
æfi fegurstan
aptanroða.

Viti það lýðir,
að viss er hann boði
langra daga ljósra —
fyrir Frónbúa,
fyrir Eydana
alda og óborna.

Eyvindur, Sighvatur,
Arnór, Hallfreður!
festið á Austfjarða
fjöllum strengi,
felið svo enda
undir Horndröngum,
og Ossíansboga
um þá farið!

Kveikið þjer brúðar-
blysin, norðurljós!
litum, þeim fegursta finnið!
Hertu þig, Geysir!
að þinn gleði vatnsstafur
mána væti varir.

HVÖT

til að stofna Fjallvegafjelag.

Ort á afmælisdag Friðriks konungs sjötta, 28 jan. 1831.
(Skírn. V, 114–115).

Nýárið byrjar niflung senn,
sem Norður-jörð er kær:
gjörum nýtt eitthvað, góðir menn!
sem gagn ókomnum ljær;
:|: því allir vitum vær :|:
sá iðni harinn iðjuleysi hatar.

Að ryðja snjófgum björgum burt
og blómum þekja hraun,
í flóum gjöra fúnum þurt
og flaga lækna kaun:
:|: á vetri vond er raun, :|:
og gras úr urðum getum vjer ei skapað.

Að verki komast verður hver,
ef vinna nokkuð á;
en þegar gatan ófær er,
ekkert fram komast má;
:|: þörfin því öll er á :|:
veguna fjalla vjer að ryðja látum.

Forfeðra sinna betra braut
og börnum vinna í hag
minningar vorrar verður skraut
vorn eptir skapadag;
    :|: vorn eptir verða dag :|:
legsteinar vorir vörður Ísafjalla.

Við konungs nýja óskum ár:
að opt hin gullna sól
á sjóla skíni silfurhár,
og sæmd hans konungs stól
    :|: hefji við himinból, :|:
vor kongur lengi lifi, Friðrik sjötti!

ÍSLENDINGABÆN
fyrir Kristjáni konungi áttunda.

(Brot. Ort 1840.)

Guð blessi Kristján kong!
guð blessi hinn vitra kong,
    guð blessi gram!
Ágætan öðling, þann
alþing oss gefa vann,
efli guð ætíð hann
    í aldir fram!

Óvinum erlendum,
innlendum varmennum,
    frelsi hann frá!
Yfir hans auðnu og völd
ætíð þinn breið þú skjöld,
vondra svo vjelin köld
    velti fram hjá!

HERHVÖT.

Ort í Kaupmannahöfn.

Skalat halur hræðast dauða
    helgan, fyrir föðurláð,
afla geði ei skal nauða
    að aldri gamals fær ei náð.
Halur lifað hefir nóg
hver, sá föðurlandi dó;
    minning hans hjá mönnum lifir,
    þá mold er komin bein hans yfir.

Ei er sorgar efni að fara
    frá eymd og vonzku það í land,
þar heiðri vafins hetju skara
    hittum fyrir stórt samband,

röskvan *Tell* og *Regulus*
Ragnar, *Kodrus*, *Decius*,
og alla finnum ýta góða,
sem allrá voru prýði þjóða.

Betra er ei á beð að síga
og bíða, sóttum kvalinn, hel,
enn í val með hraustum hníga
harmalaust við kúlna jel;
bitur er dauði sóttar seinn,
sjest hann aldrei koma einn,
fylgja honum hræðsla, hrelling, pína,
herdauði aleinn tekur sína.

Frægur er sá fremstur gengur
feigðar út í jelin hörð
og, þá vinnst ei lífið lengur,
litar blóði græna jörð.
En sá huglaus undan snýr
ógn sjer dauða þyngri býr:
aldraðir munu að honum glotta,
ungbörn hann og konur spotta.

Út bjó drottinn ægishjálmi
augu prúðra, svo að þá
dauða þýtur ör af álmi
af ótta stundum fer hún hjá,

leitar hún ætíð fremst og fyrst,
að fái hún einhvern hræddan níst;
brjóst ódeigt við hættur harðnar,
huglaust bak er æ án varnar.

Sá í stríði líf sitt lætur,
langa og hrausta eptir vörn,
öllum heitir hann ágætur,
hann munu lofa barnabörn;
lifi hinn hrausti, hann mun fá
heiðraðan sig af öllum sjá,
geta svo fyllt gamals vetra
gott er víst, en ekki betra.

Fram því, bræður! förum teitir
fram í geysta oddahríð,
dauðans eða lífs á leitir!
lífið sjálft er eintómt stríð.
Halur lifað hefir nóg
hver, sá föðurlandi dó,
minning hans hjá mönnum lifir,
þá mold er komin bein hans yfir.

HERGANGA.

Eptir Bjarkamálum. Ort í Kaupmannahöfn. Prentað í „*Regentsens Visebog*", 1812 bls. 70.

Sortanum birta bregður frí,
brýzt í austri roði um ský,
fagur um haga
dregur dagur,
dynur hana fjöðrum í;
vakið ósmeikir vinir því!
vakið og takið stál og blý!
mál er óveilum
hölum heilum
harða í sverða rimmu á ný.

Vek eg ei mjúka mey að sjá,
mjaðar eður að glaðri lá,
heldur hildar
halda ómildan
hrikaleik yfir bleikum ná;
þá er spúir blýi blá
brúður óprúð, úr munni grá,
senn munum finna
og sennu kanna
svangra stingja byssum á.

Dragið óragir bitran brand,
boðið nú fjendum andar grand,
greiðið ótrauðir
dauða mót dauða,
dauðir áður enn kyssum sand!
Heiðarlegt er hermanns stand.
Hreysti ei bresti vort samband!
heiður er fríður,
bræður blíðir!
blóði föður- vernda -land.

REIÐVÍSA.

Sveinar íslenzkir! sitjum hjer,
samt áfram þjótum teitir vjer
sveittum á jórum,
stikandi stórum,
storð, er upp ól þá og oss;
fjöllin blá af fögrum tind
færa burt ský, og hýra mynd
hnarreist oss sýna,
og heilsun vinum
hermir í gljúfri hinn dynjandi foss.

Brosir oss mót hin græna grund,
glymur í vötnum sama mund,
er sem þau vilji
oss um þylja
aldnar sögur köppum frá.
Sjáið þjer! lopt og hauðrið hlær,
heimkynnum vorum færumst nær.
Gott er að ríða
um foldu fríða
fákum vökrum á og á.

Ísland, vort fagra föðurland!
um fjöll þín og dali, strönd og sand,
blessunin frævist!
um aldur og æfi
auðna vaxi barna þín!
Hver þinn sonur, hvar hann fer,
hafi þig æ í minni sjer,
óskar hann bein
að bera seinast
í barmi þjer, þá æfin dvín.

37.

BRÚÐKAUPSVÍSA
til Tómasar Sæmundssonar.

Kongsþrælar Íslenzkir aldregi voru,
enn síður skrílþrælar, lyndi með tvenn,
en ætíð því hjeldu, þá eiða þeir sóru,
og ágætir þóttu því konungamenn.

Á mar-arnar vængjum þó erlendis flygju
og ungmeyja fegurstu liti þar sveit,
eða hjá fáks-drottnum fremdir í stigju,
við festarmey sína ei brugðu þeir heit.

Þeirra, til skipta, þó lengi yfir leiði
logn hafi svifið og stórviðri hjer:
öll með þeim trúmennskan eigi þó deyði,
enn því vor Tómas þó lifandi er.

Fór hann um Valland, og fór hann að Púli,
fór hann í Grikkland og Asíulönd,
þaðan til Englands og aptur að Túli,
ekki þó loforða sleit hann sín bönd.

Glaður hinn víðförli gleður nú dróttir,
glatt honum verður hans nýbyrjað stand;
því sólhreina trúmennskan, drottins sú dóttir,
dyggðauðugt vígði hans hjúskapar band!

Frá norðrinu streymir um mannheima magnið
Mjölnis úr segul í hendi á Þór;
hjá honum glansar þar, gullnum í vagni,
gyðjuleg trúmennskan, fögur og stór.

Vættir! sem syngið í föðurlands fossum,
fjallvættir snjóhreinar, öldur og grund!
tryggðanna fögru hjer blásið að blossum,
og blessið nú hjónanna sjerhverja stund!

STEFÁN ÞÓRARINSSON.

(† 12. marz 1823. — Sagnabl. VIII, 86–90. Minning Stefáns Þórarinssonar, Kaupmannah. 1824 bls. 69.)

Hver er sá niður
í norðri heyrist?
sem harmahljóð
hljómi í fjarska.
Erat þó kvein
sem konur sýti,
nje ópi líkt
ungra barna.

Er sem heimanna
í einu sýti
stálklædd fjöld
við foringja lát,

og af sútum svo
svelli hjarta,
að brjósti frá
brynjan springi.

Eða sem frón
fjalls und rótum
hristi hart
helstríðs skjálfti;
eða dauði sjálfur
dapurt andvarpi,
sendur nauðugur
að sækja prúðmenni.

Hermir sá hljómur
harmatölur
ýta, í ítrasta
Ísa-láðs hluta:
að í gröf máske
gæfa muni
farin Norðurlands
með foringja liðnum —

Er Stephán hnje
til hvíldar þreyttur
Þórarinssonur,
þjóðar jaðar,

og eptir skírast
skin, og langvinnt,
rann hans æfi-sól
í ægi dauða.

Snjallast var hann sambland
snilldar og iðni,
sálar skarpsýni,
sálar langsýni
og sinniskrapta
með sinnisþoli;
en hið sjálfráða
var engu síður.

Vildi hann síns
velmátt umdæmis
efla fremur,
enn eiginn hag.
Ráðvandur hann reyndist
og rekkum dugandi
faðir eður bróðir,
þó fjærskildir væri.

Og óttaðist aldrei,
að annara glansi
á sjálfs síns mundi
sorta bera.

Gott eitt hann vildi,
og góðir, dugandi,
sjer hann því vissi
samtaka mundi.

Vel einnig vissi
sá hinn vitri halur,
að samburð hann þoldi
við seggi flesta,
hniðraði því engum,
nje þótt óvinur væri;
bakmáll vissi hann sjálfan
sig mest smánar.

Skýldi hann aldrei skálkum
undir skjaldar-rönd tignar,
því miskun slíka
mat hann jafna
gjöf af þjófstolnu,
þjófi veittri,
og skauzt ei undan skyldu
fyrir skrum heimskingja.

Sem röðulgeisli
rjettlínis færi
sólu frá
til fylgihnatta:

eins rjett hann þræddi
rjettinda götu,
hvorki fyr lof nje last
hann leit til hliðar.

Fordildarlaust
hann fósturjörðu
unni bæði
og aðstoðaði;
leitaði ei frama,
en frami kom sjálfur
heim til hans í hlað
og hjá honum gisti.

Fordildarlaust
hann fósturjörðu
unni, sem móður
mögur hinn bezti;
því unni hann öllum,
er unnu fósturjörð
og sýndu sig hennar
sonu dugandi.

Mun hafskip fyr
hafnar leita
Baldjökuls
í bugðu miðri,

og hvalur fyr
við Hofsjökul
núa hlið,
enn nafn hans deyi.

Æ mun það nefnt
ásamt verða
hins ítra Jóns
Eiríkssonar,
og hins mikla Skúla
Magnússonar:
fögur ætíð þrí-sól
fósturjarðar.

Og hans minnnig æ
á minningar himni
ljóma, sem fegurst
leiðarstjarna
Íslands ókomnu
embættismanna,
þeirra er vilja verk
vanda skyldu.

En Ísa-fold,
með elsku móður,
bragnings bein
und barmi geyma,

og fagna þeim
fegins degi,
er hún þeim ungum
aptur skilar.

ÞÓRARINN ÖFJORD.

† 14. sept. 1823.

Drynur und fjallsrótum, dimm eru ský,
döpur er sunna, en náfölum í
jöklinum Skaptafells meinvættur mest
magnar þá dynki, en ólga fram sjest
fljóta undan fjalli yfir sanda.

Jökulfljót rennur á sandinum svart,
sent upp úr náheimum berg gegnum hart,
dökk gnæfa feigðar-kuml eyrinni á,
sem ógróin leiði yfir jörðuðum ná
um kirkjugarð strjállega standa.

Í austri sjest jóreykur, gjörist þá gnýr,
guma sveit ríðandi að móðunni snýr:
sýslumaður Öfjord og presturinn Páll,
prúðorður Benidikt — stansar þá áll —
og ýtar, sem fleiri þeim fylgja. —

Drynur und fjallsrótum, dimm eru ský,
dauðinn þar kallar: „ó, leggið út í!"
Benidikt, Öfjord og presturinn Páll,
prúðmennin, segja þá: „fær er sá áll",
en þeim varð hann bana- þó -bylgja.

Þeir ríða þá jökulfljót svart allir samt,
og sem þeir frá landi komnir voru skammt
dauðinn úr launsátri fjallsrótum frá
fram hljóp í öldu, úr jökli hvítblá,
með strauminum þeirra til þriggja.

Reiðskjótar duttu, og duttu reiðmenn,
því dauðinn er sterkur, og allir þeir senn
losna frá fákum, en fætur þó á
fírar tveir komust, en prestur ei sá
framar á foldu að skyggja.

Frá unnunum svörtu til ljósheima leið
og lukkuna stríðlaust þá vissustu beið —
Hinir tveir, Öfjord og Benidikt, brátt
bárust á grynning, en treystu ei mátt
aptur að leggja að landi.

Því Benidikt ellin hafði aflinu svipt,
en Öfjord hann studdi, til burtu gat kippt
vatnskuldinn önd hans frá unnunum blá;
en Öfjord þá landstaddir fylgdarmenn sjá
einmana á eyrinni standa.

Hann veður þá útí og stefnir að storð
og sterklega fram brýzt, en búið er morð,
það drynur í fjallsrótum, dauðinn því lá
dapur í jöklinum, meinvætti þá
fram valt í annari öldu.

En strauminn hann kljúfandi lagði fram leið,
sem lífsstraum í mótlæti — aldan fram skreið,
gnæfði yfir höfuð og hækkaði þá
blakk undir jökulrót, Skaptafells frá
helbruna býlinu köldu.

Með Þórarni Öfjord í unnir þar hnje
atgjörfi og ráðvendni, jafnan í tje;
aldurtjón snillingur ungur þar leið,
en alsjeðan fósturjörð skaða þar beið;
sá helzt til var harmurinn þungur.

Forðastu að ríða þann feigðar um sand!
í fjallinu er Katla og ætlar þjer grand,
kaldhlátur dauða þar gellur í gjá,
en grátandi Skaptafells landvættir tjá:
„æ! hví dó hann Öfjord svo ungur?"

GÍSLI BRYNJÚLFSSON.

† 1827.

1.

Föðurlands-hlíða beltin bláu,
sem blikið demöntum móti sól,
og lifandi krystalls-lindir smáu,
lykkjaðar kringum bala og hól,
og yðar systur, Ægis þar
al-silfur typptu dæturnar.

Á yður sömu eg augum starði,
sem yngissveinn á festarsprund,
en mig þann tíma ekki varði
Öfjords og Gísla banastund.
Föðurlands kæru unnir, ár!
ætt minni tvö þjer slóguð sár.

2*).

Valkyrjur Ísa, hyggju harðar!
hvítar svífandi um Ránar slóð,
og sem við fjörur fósturjarðar
feigðir boðandi kveðið ljóð,
og opt hið bezta hrífið hratt,
hennar sem út af skauti spratt.

*) Skírn. V, 115-117.

Oss var ei liðið enn úr minni:
öldu næstfarnri þegar á
niður í svala yðvart inni
Eggert hinn snjalla náðuð fá,
þars yðvarn viður arins-stein
enn þjer hans geymið látin bein.

Dýpsta þjer slóguð sár í sárið,
þá sjera Gísla Brynjúlfsson
hreppa þjer ljetuð heljar fárið,
hann var föðurlands lyst og von;
hann mörgum eldri meiri var,
mest af jafnöldrum öllum bar.

Heimsspeki, allra mennta móður,
mest hann tignaði, og aptur hún
verðskuldaðan gaf honum hróður,
honum og unni hin forna rún,
báðar hann prýddu og báðum tár
banastund hans þeim vakti sár.

Aldrei hann heimskan aldar blekkti:
óskiljanlegt að nefna rangt;
maðurinn vitri mannsvit þekkti,
mannsvit hann sá að nær ei langt,
fjarlægra sólum fjærstu á
fært er moldvörpum ekki að sjá.

þessvegna hann orði trúar trúði,
    því trúarlausa sá hann víst
heimskan með arma kræklum knúði:
    að kenna dýpstu vizku sízt,
og heimsku telja hvað sem þar
heimsku ei eptir þeirra var.

þessum þjer ræntuð, Ísa unnir!
    og honum kærust móðurjörð
frá yður fyr ei kippa kunni,
    enn köldust yðar faðmlög hörð,
önd hans burt leystu, en í sitt skaut
andað hans þó hún líkið hlaut.

Víst mun hjá lýðum, æ um aldir,
    andaður lifa í sama ham,
sem honum nornin síðast valdi
    og sást hann í, þá stje hann fram;
sá ungur deyði ætíð má
ungur í minning lifað fá!

Enn sýta Kjartan Íslands meyjar
    ungan og fagran dáinn; enn
Akiles gráta Grikklands eyjar:
    Gísla svo munu um aldir menn
ókomnar syrgja ungan fá,
enginn því að hann gamlan sá.

BALDVIN EINARSSON.

† 9. febr. 1833.

(Brot.)

Ísalands
óhamingju
verður allt að vopni:
eldur úr iðrum þess,
ár úr fjöllum
breiðum byggðum eyða.

ÍSLEIFUR EINARSSON.

† 23. júlí 1836.

(Skírn. XII, 86-87; Sunnanp. III, 72-71.)

Nú er mæringur moldu falinn,
móðurjörð föl sem visið lauf!
sannkölluð hnje þar hetja í valinn,
þá hýðið sjúka öndin rauf
Ísleifs, sem landi Ísa mest
unni þess sona flestra og bezt.

Daprasta vitum Íslands árið,
útlent er þýið lýði sló!

æ mundi vansa svella sárið,
sem oss dugnaðarleysið bjó,
ef þess svartnættis einn af fám
ei væri hann stjarna á himni blám.

Í hjeraðs stýrslu ungur áður
ítrasta sýndi hann vit og magn;
í framkvæmd bæði ör og gáður,
ei honum nægðist pappírs-gagn.
Minning í elsku æ mun hans
í ítrasta hluta Norðurlands.

Einsog hann þekkti lesti — lesti,
og lasta iðgjöld þeim til fann,
svo þekkti hann einnig bresti — bresti,
og blíðu með þá dæma vann,
en lögum hlýðinn, landi trúr;
laga-farvegi vjek ei úr.

Því lýða vildi hann gagn ei gefa,
að geta sjer með því heimskra lof,
slíkt taldi hann, fyrir utan efa,
á eiði vera og skyldu rof —
sá hann: við skálka miskun mest
við menn er fróma grimmdin verst.

Aldraður hann hjá ungum glæddi
óskir: að verða prýði stands,

og orðum vitrum einatt fræddi
efni stýrenda þessa lands;
mörgu þar sáði hann — mörgu af því
mun þróast eitthvað landi í.

Einhver tryggasti vinur vinum,
í verki sýndi tryggð og dáð;
hreinn og einlægur öllum hinum,
aldrei gaf neinum Loka-ráð;
sálarsterkasti, hjarta-hreinn,
hræddist drottinn, en mann ei neinn.

Ísleifs má lengi Ísland sakna;
ef væru margir líkar hans,
dugnaður mundi að vísu vakna
víða í byggðum þessa lands,
og færri sættast ýtar við
embættisleti og stjórnleysið.

Þjer ungu menn! sem Ísa-jarðar
eruð framöld, og hennar börn,
þá lítið græna leiðið svarðar,
sem líks er Ísleifs hinsta vörn,
yfir því vinnið eiðinn þann:
að elska föðurláð sem hann!

MAGNÚS STEPHENSEN.

† 17. marz 1833 Ljóðmæli M. Stephensens II, 92–95.

(Brot.)

Fram brýzt þar á
fossandi, gljúfra um leiðirnar mjóar,
jökuls úr gjá
greiðir sjer brautir og leitar til sjóar,
hrindir sjer frá
hverju því tálma sem má:
lýði við landbrotum óar.

Þýtur upp þar
þurrum af grundum hinn móbrúni reykur,
stormurinn snar
steypist úr mekki og slítur upp eikur;
með blástri hann bar
burt það á götu hans var;
hindranir hann sjer við leikur.

Engi mun á,
engi mun storminn, þó fram vilji, lasta;
kraptar oss hjá
keppast til þrautar við mótspyrnu fasta,
svo megum sjá
sjer ryðja tálmunum frá
menn þá, er miklu afkasta.

Frá lasti frí
fyrir það verður þó slíkur aldregi,
er það af því
annar sjer heimila götuna segir —
sem regn láti ský,
ryðst út það brjósti var í,
sje honum vikið úr vegi.

Optar þó sjest,
að öfundar halurinn seini þann skjóta,
hyggur það mest,
hinum að niðra, sjer vera til bóta,
finnur til flest,
fundið er getur hann verst,
og sparar ei lygina ljóta.

Svo mátti sjá
suma vorn frægasta Magnús að lasta,
sem aldregi á
af illu hið minnsta hann reyndi að kasta:
því honum fannst hjá,
helzt sem að vantaði þá,
iðnin og framkvæmdin fasta.

Ungur þá vann
erlendu staðanna fögru að vitja,
lán er þar fann
leizt honum ólíkrar hegðunar nytjar,

henni með hann
hugði í föðurlands rann
Evrópu auðnuna að flytja.

Átjánda hvað
öldin til helzta sjer gildisins taldi,
sjerhvað oss það
sem bezt hann kunni til notkunar valdi;
allvíst er, að
optlega og mörgum í stað
kostgæfni hans kom þar að haldi.

Öldin þá snýst,
aldar-börn heyra menn lasta þær þjóðir,
annað sem lízt
og þykja nýjari siðirnir góðir;
en neita má sízt,
nítjándu aldar að víst
átjánda öldin er móðir.

Honum fyr það
halirnir eldri fyr lastanir völdu
átjándu að
aðhyllti . . . .

———————

ALÞINGISVÍSUR.

(Ortar sumarið 1841 í Reykjavík. — Fjöln. VI, 6.)

Þú*)! sem fyrir skemmstu
skauzt úr hýði,
er fótum horfir
að fjöllum Eyja!
taktu þjer orlof
hjá týri gimla
og auktu afl
alþingis vini.

Hans undir rætur
hverfðu tungu,
svo megi hann mæla
af megni þínu,
að slóðir áa
hinir yngri virði
og rísi þjóðarþing
á þingvelli.

---

*) þ. e. Tómas Sæmundsson, † 17. maí 1841.

VÍSUR UM FLJÓTSHLÍÐ.

1.

Nú er flag
Fljótshlíð orðin,
íturvæn
er áður þótti,
í fjalla-aur
fætur hyljast,
á grænum fyr
sem grundum stóðu.

Gunnar hám
af haugi lítur
slóðir, fagrar fyr,
fölar orðnar,
og iðrast nú
að aptur hvarf,
að bera bein
blá við hrjóstur*).

*) Þessar tvær vísur eru kveðnar 1821.

2.

Til móður Bjarna, er hún skrifaði honum, að Þverá væri að brjóta af Hlíðarenda landi.

Bágt er að heyra,
ef brýtur meira
bannsett á,
og gjörir eyri
gras þar lá;
ef spillist fleira,
Gunnar geiri
úr gröfinni ofra má
og bægja fljóti frá.

3.

Eyjafjalls grætur ásinn þar
ísa- frá -toppi hám
og hrynja lætur hvarmskúrar
haglið úr mekki blám,
af því að fætur Fljótshlíðar
fljótið sker upp að hnjám;
Yggdrasils rætur við svo var
vættur með hvopti grám.

4.

Á vori vænust meyja,
vafin öll í skart;
á sumri fríð húsfreyja,
flest er hjá þjer þarft;
á hausti blíð sem móðir mæt;
á vetri fegurst línklætt lík,
lífs og dauð ágæt*).

5.

Ort 1838, í seinasta sinn sem Bjarni reið yfir Rangárvöllu.

Hlíðar bláu bólstrarnir
beint í lopt sig hringa —
í hinsta sinni heilsa eg þjer
himin Rangæinga.

*) Ort 1828.

VETRARKOMA 1837.

(Kvæðisbrot.)

Núna galla
grófan kalla
gjöf það má
nýtri allri Njarðar á,
er byggð og fjalla
bustir allar
byrgjast undir snjá
viku vetri frá.

ÍSLAND.

Klausturp. I, 161-162; *„det skandinaviske Selskabs Visebog"* bls. 65.

Þú nafnkunna landið! sem lífið oss veittir,
landið, sem aldregi skemmdir þín börn,
hvert þinnar fjærstöðu hingað til neyttir;
hún sje þjer ódugnaðs framvegis vörn!

Undarlegt sambland af frosti og funa,
fjöllum og sljettum og hraunum og sjá!
Fagurt og ógurlegt ertu, þá brunar
eldur að fótum þín jöklunum frá.

Fjör kenni oss eldurinn, frostið oss herði,
fjöll sýni torsóttum gæðum að ná,
bægi, sem Kerúb með sveipanda sverði,
silfurblár ægir oss kveifarskap frá.

Þó vellyst í skipsförmum völskunum meður
vafri að landi, eg skaða ei tel;
því út fyrir kaupstaði íslenzkt í veður
ef hún sjer vogar, þá frýs hún í hel.

Ef læpuskaps ódyggðir eykjum með flæða
út yfir haf vilja læðast þjer að:
með geigvænum logbröndum Heklu þær hræða
hratt skaltu aptur, að snáfa af stað.

En megnirðu ei börn þín frá vondu að vara,
og vesöld með ódyggðum þróast þeim hjá;
aptur í legið þitt forna þá fara,
föðurland, áttu og hníga í sjá!

SKÓGGANGAN.

Ort í Kaupmannahöfn 1808.

Á mildri morgunstund,
af mjúkum vakinn blund,
hryggðum dagsins hugði eg að lóga.
Af bingi brátt eg steig,
búinn að taka leið
út í fagur-frævaða skóga.

Mjer hvarf í huga þá,
hvað Hrólfur innti frá:
„farið ei! farið ei í koldimma skóga!"
Aðvörun ekki sú
eg trúði gilti nú,
því blika dags gaf birtuna nóga.

Og síðan út eg fór —
í fögrum sungu kór
fjaðurskreyttir fuglar á kvistum,
svo nefin settu snögg
í sæta hunangs dögg,
nærðust hreinir á hreinustu vistum.

Eg fremur lagði leið —
úr limi á fögrum meið
silfurlitir sigu þá hnappar,

þó sífelt þessa á
þúshundruð litum frá
sem bogi regns í bláfossi vappar.

Um himins austurveg
öll skýin fagurleg
Dellings vanga dreyrðu af roða;
öll skógar ilma-blóm
upp fögrum luku góm
mæran dags að minnast við boða.

Til vestur-vegs eg sá:
varð mjer þar litið á
sólu fagra svífa með runni,
með hvítu mjalla-hrein
mjúkt blönduð rauða skein
sem vestan röðull vingist með unni.

Rauðhvít frá runni gekk
rósfögur sólin þekk,
áfram hjelt svo austur mót roða,
sem á sólar yndis-braut
enn fleiri geislum skaut,
fagran girntist fagra að skoða.

Sem fram gekk sólin skær,
svo færðist mjer hún nær,
glatt hún skein, en glapti ei augu;

mynd hennar man eg þá
í meyjar líki brá,
sem stigi Venus vatns upp úr laugu.

Þá fuglar fagran róm
fjölguðu, dögg um blóm
þúsundlitum þusti nú bogum,
ilmrósir uku þá
angan; um loptið brá
miklu fegri morgun-kongs logum.

Allt heims og himins bjart
hneppt leit eg saman skart
blossa meyjar á mjallhvítum barmi,
mig heima millum þá,
man eg að segja frá,
sprundið óður spennti eg mjer að armi.

KVEÐJA

til Árna Helgasonar, er hann fór alfarinn frá Kaupmannahöfn til Íslands 1808.

Hvert eru Hafnar
hallir þjer leiðar?
skulum við, vinur!
skildir að öllu?

Eru þjer jöklar
inndælli vorðnir
blíðum Dana
blómsturvöllum?
ætlar þú Íslands
aptur að vitja?

Hafa oss skilnað
skapað nornir,
óvíst er hvenær
aptur hittumst!
Læt eg þig, halur!
ljóðum kvaddan
meður ummælum
allskyns heilla.

Flytji þig Rán
í faðmi mjúkum!
hallkvæmir vindar
hlaup þjer greiði!
Ísland óskaddan
upp þig taki
í mjallhvíta
móður arma!
Lif þú þar lengi,
láni gæddur,
að gagni gumum,
en gleði þjer sjálfum!

Mæli eg um:
að morgunröðull,
hvert sinn er Ísa
heim upp lýsir,
grafnar þjer mínar
á gullin-hveli
ljómandi færi
lukku óskir.

Mundu því, halur!
er himin of morgna
glæðir Skinfaxi
geisla-vöndum:
að ljóni bitils
á leiptranda makka
brennur ástkærust
kveðja frá Bjarna.

SAKNAÐAR-STEF

við för Hallgríms Schevings til Íslands 7. júní 1810.

Inni og á brautum
yndis eg leita,
og það hvergi hitti —
sízt Scheving skildist
skjótt mjer frá sjónum,
þá bar hann alda til Íslands.

Dellingur aldrei
dyra fagrahvels
trúi eg tvisvar vitjaði,
að eg ei hefði
við Hallgrím rætt
þrisvar þess í millum.

Ráða hann æskti
og ráða hann knátti
rúnar Rögna-hropts;
reist eg og fáði,
því ráða eg nje kunni
ginnmæli goða.

Þá eg á kvöldum,
þreyttur af störfum,
Hallgrím fór að hitta:
óþreyttur eg gjörðist,
sem endurvaknaður,
af ens hyggna manns hjali.

Sem vatn firrist eldur
vjelræði fjónaði
sá inn horski halur;
hugprúðum manni
húgði hann smán vera
að liggja í læ-skorum.

Fósturjörð sína
frjáði hann, sem eg,
öllum huga af.
Í dönskum Íslending
dug um fólginn
hugði hann ei heldur enn eg.

Fátt er þetta
af fjölmörgu góðu
þess ins mæta manns.
Mart er annað,
mjer sem veldur
að sakna eg seimnjarðar.

Fátt eg freistaði,
fátt eg hugsaði,
fátt mjer unan ók,
að hefði eg ei áður
hann til kvaddan
á mín einkamál.

Við hvern skal eg ræða,
við hvern skal eg rynda,
eður einkamálum etja?
hvar má eg una
að mjer fránumdum
míns yndis aðila?

Fjallgirð fósturjörð!
frá mjer þú nemur
þriðjung þess er gafstu.
Sjálfan mig taktu,
og svo mig færðu
nær málvini mínum!

TIL KUNNINGJA MÍNS.

Fengið hef eg brjef
frá þjer af vegum
hinna náköldu
norðanvinda;
fylgði því sem þeim
þurt og hreint veður.

Segja mjer ljóðar,
að sjeu þar norður
á mjallar fósturjörð
mjall-litar konur;
horskar ganga fram
hýrleitar meyjar,
sem bragi norðurljós
um bláhvolf himna.

Hvað mun þig dvelja?
eða hvað þig glepur?
ganganda fram
í görðum Freyju,
þar blóm þúshundruð
brosa þjer móti:
að ekkert þú handſestir;
og þó ekkert þú tækir,
að þú þó ekki
við einhverju lítur.

Veit eg hvað þig dvelur,
veit eg hvað þig glepur:
menn eru það,
hverra margir heima,
og niðjar aptur
niðja þeirra,
lofstírs vön
yfir leiði stigu;
en við vitum ei
hvort virða þess'ra,
eða hölda annara
hauga við troðum.

Trúðu mjer, frændi!
að tekur þjer varla
Brynhildur, þó þú nú
beiddir hennar;

munat þjer Guðrún
Gjúkadóttir
samvistar unna,
nje Sigrún heldur;
og þó Hallgerður
þjer hnigi að armi,
banaráð búin þjer
þú bráðlega hyggðir.

Hví viltu syrgja
það syrgðu aldir
umliðnar, mörgum
árum fyrri
en áar fæddust
áa vorra?
eða fagnaðar leita
í fögnuði manna,
þeim mold í munni lá
miklu áður
enn höldar heyrðu
Heklu getið?

Eins mun ungleg,
þá í æginn sígur,
sól í dag
og þá Sigrún fæddist,
og eins hýrlega
á himna stöðvum

blika stjörnur,
sem þá Brynhildur lifði.
Ei munu meyjum nú
miður skína
skraut-skriður á
skarar-fjöllum.

Söm er hún Esja,
samur er Keilir,
eins er Skjaldbreið
og á Íngólfs dögum. —
En þegiðu, vinur!
þó eg segi:
að mý nú mori þar
milli fjalla
hvar skatnar skjaldbúnir
skálmir hristu.

ÞÓRARINN ÖFJORD.

1.

Ort þegar lát hans heyrðist um haustið 1823.

Viður var mjer áður
vaxinn fríður að síðu,
vestan eg varði hann gusti,
varði hann mig austan blástrum.

Vatnsflóð hann rætti frá rótum,
ráð eru færri enn áður;
skjól þó að ekkert skýli,
skal ei vind hræðast svalan.

2.

Fylgir grafminning hans í Klausturp. VI, 163.

Er, þegar öflgir,
ungir falla,
sem sígi í ægi
sól á dagmálum.

TIL RANNVEIGAR

systur skáldsins, þegar hún hafði misst fyrra mann sinn.

Syrgir þú, mín systir!
sálaðan maka;
sverð, er hann felldi,
særir þitt hjarta.
Mundu: það er guðs hjör,
er við hjarta þjer kemur,
og höndin helgasta,
er hrellir þig.

Tárast þú, mín systir!
og tárast máttu;
því tryggða tár
trúfastra maka
gjörast í guðs hendi
að glans-perlum,
er um eilífð skína
á skrauti útvaldra.

Þegar af hvörmum
hrynja skúrir
elsku vaktar
við ástvini missta,
elskan eilífa,
sem alheim faðmar,
berst þá nær
og bætir úr sorgum.

Ef menn að eins
minnast vilja,
að blítt og strítt
byrlast af henni —
og gjalda ást aptur,
þó undir svelli
af hins ljúfasta
læknis járni.

þó æfisól gengi
þíns ektamaka
í dapran dauða-sjó
á dagmálum:
betri er dagur stuttur,
blíður og fagur,
lengri, sóllausum,
sírignanda.

Fögur var æfi
þíns ektamaka:
yfirboðnir töldu hann
æðstan jafnaldra;
undirgefnir virtu hann,
sem öldungur væri;
mun hans lifa orðstír
margra lengur.

Æfilok hans voru
engu síður:
dauða sótti hann eigi
frá drykkjuborðum,
eða af sællífi-
söfnuðum kvilla;
lífsins skyldugjald
hann lífi svipti.

Berjast hermenn
og bana hljóta
fyrir föðurland;
embættismaður
embætti stýrir
fyrir föðurland;
deyi hann fyrir embætti,
deyr hann einnig
fyrir föðurland.

Er því þinn maki
sem í orustu fallinn,
fegursta dauða
hann fengið hefur,
sá er dauði lífi
löngu betri;
því vjer lifum,
svo lærum að deyja.

Huggast því, mín systir!
og í hug lát þjer koma,
hvers þú ekkja ert;
æran er gleði
allri fremri;
mundu líka,
þú ert manns dóttir!

Líttu á stjörnuhvolf,
og líttu þar tvo
hali á ljós-skýi
hermannlega:
mann þinn og föður,
mjúkt þjer bendandi,
upprjett að ganga
móti örlaga straumi.

JÓN JÓNSSON,

aðjúnkt við Bessastaða skóla. † 1817. — Prentað í Viðey, 1820.

Heyri eg hljóm
í húmi lágan
áttu úr
aldurtila,
sunna hvar
svefns of leitar,
dagur deyr,
en drottnar nótt.

Er sem á
útsynnings klökkum
leiki náklukkur
á lopt-rambhöldum.

Unnir blár,
ómi dimmum,
flytja feigðarljóð
fjarðar skerjum.

Er sem mjer
í eyra hvísli
dauðafrjett
dapur hljómur.
Andar kalt
útsynningur,
sem yfir lík
liðið hafi.

Kveður hann
sig kominn vera
snjófgum frá
Snæfells ströndum
og Ægi þar
undir hömrum
fjörvi Jóns
of farið hafa.

Var hans önd,
viðjum meðan
líkams var reyrð,
lausnar biðjandi;

því mörgum meir
moldar fjötrum
ánauðug hjelzt,
svo ei sín naut.

Var hún sjálf,
að sínu eðli,
fljótskyggn og
fröm til góðverka,
hreinlynd og
hugarprúð,
guð og allt
gott elskandi.

Er hún nú frjáls
farin að hitta
ljóss og lífs
lávarð helgan.
Í vilja hrein,
viti algjörðu,
í sælu sjer
sjálf hún stýrir.

Er hún nú laus
líkams mála,
saklaus og góð
fyrir sínum drottni,

um aldir sem
engum manna
á ósjálfráðu
sök mun gefa.

Bíður hún hrein
unz hitta fær
bústaðinn forna
betri og fegri,
frá unnum blám
endurrisin,
sem veröld fyrst
úr vatni reis.

En hann mun,
unz það verður,
blunda mjúkt
á mararbotni,
fótum hjá
fósturjarðar,
er hann í dauða
umfaðmaði.

Sje eg rof
á svörtu skýi
og stjörnu staka
standa í rofi;

er sem dag
eilífðar sjái
glugga gegnum
grafar skína.

DAUÐINN.

Erat harmur að hugsa
hýði sleppa jarðar,
og sjálfur kanna sólu
sínum huga fljótar,
og á stjörnu standa
strax og þangað hugsum,
en í mána miðjum
munni sjá hvað liggur.

Trauðla mun angurs efni
í einu að vita meira,
enn um lífstundir lærðu
Leibnitz, *Kant* og *Fichte*,
eður fara að finna
fjölvitringa dána,
og hjá þeim ná að nema
það numdu þeir síðar.

Erat grátsefni góðum
að ganga að dæmast,
vor hvar vinur hinn bezti
verður sá er dæmir,
og sá einn, sjeð er getur
hvað sjálfrátt var eður eigi;
magnleysis mun sá ei hegna,
er megnið gaf sjálfur.

Kvíð því ei að deyja frá dauða
og dag sjá kvöldlausan,
eður svo að sýkjast,
að sýkist þú ei optar.

STAKA.

Einsog hún *Psyche* fögur flýgur
fúnum mót sól úr lirfu ham,
úr líki köldu öndin stígur
að varmageislum drottins fram,
líkið þó sjáum sjest hún ei,
sjálf er hún nýfædd himinmey.

VERS.

Ó vors Christi andlits bjarta
    ytri skugginn, fagra sól!
þá í austri skært þitt skartar
    skrauti vafða geislahjól,
og á morgnum unnum frá
upp þig rísa fáum sjá,
    Krists upprisu á skal minna
    endurrisan geisla þinna.

VÍSA.

Stari eg fram,
stari eg forgefins;
hvað er á leið
fyrir leiti framan?
Af ber leiti, og
allt eins dagur
í dag ljómandi
af degi á morgun!

VIÐVÖRUN.

Maður! því horfirðu fram? — Eg lít eptir veginum fremri. —
Maður, horfðu þjer nær! liggur í götunni steinn.

VÍSA,

sem skáldið orti, er illa lá á honum og hann gekk með sjó fram.

Sker hefur skrölt í firði,
skrölt þar heims um aldur,
en þess bringa brýtur
boða nú sem áður.
Minnkun er manni að vera
minni kletti dauðum
og brjóst sitt bilast láta
af boðum mótlætis.

BÆN.

Af feigðarheima fjöllum snæs
í míns hjarta
innstu parta
eilífs dauða andinn blæs —

Helfrosið svo það af því er;
þó á það skíni
ei á því hrína
guðdóms sólar geislarnir.

Önnur finnst þessu engi bót
grimmu grandi,
enn guðs að andi
anda dauðans andi mót.

Sendu því, drottinn! sjálfur þann,
er vötnum yfir
áður sveif og
fjörvi veröld frjófga vann.

Helgidóms-sólin hel-ís þá
björt mun vinna,
en burt hann renna
í iðrunarlækinn öndu frá.

Og himinsáðu þróast þar
dyggðablóm,
í björtum ljóma,
áður dauðans ís er var.

VÍSA.

Hvassan mótvind að hreppa
hart er, meðan það stendur á;
samt vil eg síður sleppa
sæluhöfn góðri, enn meðbyr fá,
er mig ber til illra staða;
auðnan ljer þá tóman skaða; —
hnaukið er, sem hvíldina gjörir glaða.

VÍSA.

Einn á báti úti hafi
eg sit hjer við norðurpól,
mín vill kænan mara í kafi,
megn er straumur, engin sól;

en á bátnum ekkert brast;
ef eg sæki róðurinn fast,
faðir storma forðar grandi
og fleytir öllu heilu að landi.

SIGRÍÐUR THÓRARENSEN,

systir skáldsins.

1.

Ei sá drottinn,
þá of Ísland leit,
betri mey
enn mína Sigríði;
hugði þá heilagur
hana að nema
rógheimi frá
til ríkis himna.

En hann áleit
áður rjett vera
þjáning meður
af þungri veiki
sál hennar færa
sjer enn nær,
og fagurt hugarhús
hrörlegt gjöra.

Möglaði ei mærin,
en meður elsku
kyssti helga hönd
er hana þjáði.
„Blessað sjertu barn mitt!"
kvað hinn blíði drottinn
„nú skaltu ei framar
„nauða kenna."

Brá hann þá hreinni
hennar öndu
stjörnum ofar
til endalausrar
sælu með sjálfum sjer
og sálum helgra;
en faðir, móðir,
frændur og systkin
augum störðu grátandi
eptir henni.

2.

Þar sem fjall rjeð falla
og funi jörðu alla
að einni gjörði glóð
uxu eikur fríðar;
aptur haf varð síðar
eik þar áður stóð.

Hverfist allt
heitt og svalt,
allt sem heimur
gjörvallur geymir
gjörir að fúna og líða.

Þó höldum eitthvað eyðist,
í aðra mynd það leiðist,
eyðist aldrei það.
Duptgjört strá er duptið,
af dupti aptur lyptist
urt í urtar stað.
Orminn sjá,
dottinn í dá!
af ham hans fúnum
hið fagurbúna
fiðrildið vængjum lyptir.

Þannig þá vjer sjáum
af þela skapta lágum
hluti eyðast ei:
mun und lok þá líða
loksins sálin fríða,
þó hold sje mold eða hey?
Nei, hún fljótt
flýgur of nótt
myrkva dauða,
hátt til hæða
höfundar ljóssins blíða.

Svo sem önd er andi,
til anda kongs, að bandi
líkams leystu, hún fer:
svo fer jörð til jarðar,
þá jarðlífs eru varðar
sálu samvistir.
Hvað er þitt?
því heimta sitt —
moldu fold,
en mildingur alda
frá mæðu sálir sparðar.

Grátur geð þó bítur,
þá ganga vini lítum
myrkvar dauða dyr,
líf og ljós að finna,
at liðna mæðu stinna
í jarðarfjötrum fyr.
Svo eg veit,
sút mig beit,
þá mín fór systir
Sigríður bezta
til sinna feðra og minna.

Af góðrar aldrei gleði
gráta eg meyjar rjeði
fyrri fara, enn þá —
en eg sá ei annað

yndi, enn mjer sem bannað
með henni hvarf þá frá;
því eg einn
ei átti neinn
vininn betri
á veraldar setri,
enn vænan þenna svanna.

VIGFÚS THÓRARENSEN,

faðir skáldsins. † 13. apr. 1819.

1.

Hælislaus á hóli
hrísla stend eg sendnum,
autt á allar síður
er fyrir stormi og frerum:
síðan mæta meiðinn,
mjer sem reyndist verja,
sótti sá er átti,
að setja í jarðveg betri*).

*) Sumir segja, að móðir Bjarna hafi ort þetta.

2.

Enn er mjer í minni,
minn þegar hinsta sinni
föður eg fann á láði
og föður við skildi;
mjöllu frá landnorðri leiddi
í lopti frera-stormur
móðurlands brá yfir breiða
og byrgði fyr sólu.

3.

Enn er mjer í minni,
minn þá síðast fann eg
föður lífs á láði,
og leit hann ei síðan;
æfi hans jörðu yfir
eptir lifðu þá nætur
þrjár, en þegar kom fjórða
þá nákaldur lá hann.

Saman síðast í heimi
sonur og faðir gistum
vænsta í húsum vinar
og vildum að morgni
leita brott um brautir . . . . .

EPTIR BARN.

Tjáir ei harma, þó hýðið
hnigi fagurt til moldar
rósar, er rættist upp fyrri
enn roðnaði blómknappur;
upp hana rætti, er átti,
urtagarðsmaður,
bar hana burt, til að setjast
betri í jörðu.

Ei fjekk hún ásta á jörðu,
eymda nje gleði að kenna;
kyssti hana köldum vörum
sá kenndi hún ekki,
bar hana sinna beggja
breiðra vængja á milli
þangað, hvar eilíf elska
eymdalaus drottnar.

SÁLMUR DAVÍÐS
tuttugasti og þriðji.

Herrann er minn hirðir,
hvergi mun mig bresta:
lætur á grænum grundum
mig ganga til beitar
og mig leiðir ljúfur
lind að rennandi drottinn,
velur mjer svo vökvann
að vatnsbóli hreinu.

Endur- hann -hressir minn anda
og á rjetta leið færir
drottinn mig sjer til dýrðar,
og í dimmum þó væri eg
ráfandi dal, ei dimmu
nje dauða eg óttast,
því eg veit þú ert hjá mjer,
þín mig að stoð hughreystir.

Á borð fyrir mig breiðir
og býr mjer svo dagverð
öndverðum fyrir augum
óvina minna;

hóglega mjer þú um höfuð
hreinu viðsmjöri rjóðrar
og bráðlega byrlar
bikar minn fullan.

Mun, það eptir er æfi
ólifað minnar,
gæzka góð og miskun
ganga mjer í sporum.
Mun eg æ, unz aldir
allar af jörðu hverfa,
í höllu drottins hárri
heimili eiga.

KVÆÐI DAVÍÐS,
eptir Sál og Jónatan.

Ýtar hinir æðstu
Ísraels barna
hnigu til heljar
á hæðum þínum.
Hvernig eru voldugir
að velli lagðir?

Látið ei guma
í Gað það frjetta,

hermið það ei
á Askalons strætum:
að dætrum Fílista
ei dátt það verði,
eður að gamni
óumskornum.

Verðið að hrjóstrum
hálsar Gilbóa!
njótið aldregi
regns nje daggar!
Gefist þaðan aldrei
gróði til fórnar!
því þar voru skildir
skornir hermanna,
og skjöldur Sáls
í sundur höggvinn,
sem væri hann aldrei
viðsmjöri seigður.

Aldrei missti
álmur Jónatans
harðskeytur þess,
er hæfa skyldi.
Stakkst aldrei Sáls
sverð í slíður,
að það ei drypi
dauðablóði

og feiti frá hermanna
hjartarótum.

Voru þeir Sál
og son hans Jónatan
ljúfir og ástgir,
meðan lifðu báðir.
Skildust ei heldur
skatnar í dauða,
örnum ljettfærri,
ljónum sterkari.

Syrgið Sál
svannar Ísraels!
Yður hann ríklega
rósa-lit klæddi
og gæddi gulli
og gersimum.

Hversu eru voldugir
í val fallnir?
hversu mátti
á hæðum Gilbóa
hníga til heljar
hraustur Jónatan?

Sárt eg þig harma,
hlýri Jónatan!

ætíð mjer að gleði
og unaði varstu.
Elska þín var mjer
ætíð meiri,
enn meyjarinnar
mjúkar ástir!

Hversu eru voldugir
í val fallnir,
og hermenn hraustir
hnignir til moldar?

SÁLMUR,

á fagnaðarhátíðinni 1817.

Drottinn guð! það þá
þinna fyrst var boða:
„verði ljós!" — brátt brá
blæju myrkra voða,
náði þá fold fá
fyrsta morgunroða
skæran að skoða.

Á sinni kvað lof leið
lífleg morgunstjarna,

ungra sóla um há heið
hjörð nýskaptra barna
ókennt þá um þaut skeið,
þinn veg samdi gjarna;
himnar við hjarna.

Samt þjer nóg ei er
augum holds að lýsa,
gneista frá gafst þjer
guðdóms eldsins vísa
skepnu, þá skært sjer
skin í öndu rísa,
hold sem fjekk hýsa.

En það skýlu upp dró
opt fyrir ljósið þetta,
eigi vildir þú þó
þinni miskun ljetta;
son þinn, guð! er sál bjó
sælu himins stjetta,
leið lærði oss rjetta.

Af henni öld þá
að öllu náði skeika,
ljósið jörð enn á
orðsins ljeztu kveikja,
þurfum því ei fet frá
ferli þínum reika,
þó vitum oss veika.

Lát oss það ljós frítt
lengi veginn sýna!
að það megi æ nýtt
oss í myrkri skína,
og oss loksins það þýtt,
þá hjervistir dvína,
hefja í höll þína.

Ljóssins faðir! lof þjer
lönd og vötnin inni,
og allt hvað um fold fer
fagni miskun þinni,
engla og stjarna hátt her
hljóminn saman tvinni —
lof þitt ei linni!

TIL MÓÐUR MINNAR.

Fjöln. V, 6-7.

Mitt æsku athvarf!
ást fullorðins!
ráðaneyti og huggun
í raunum öllum!
bezta mín móðir!
mjer sem ætíð
fast hjekk við hjarta,
sem henni eg sjálfur.

Nú emk offjarri —
en ekkert megn eg,
þó kvalabeð yðar
kominn væri eg að;
stendur þar betri
og styrkari vinur,
þó líta megi hann ei
líkams augum.

Mest leið hann sjálfur
og meinin guðhræddra
því með líkn á lítur;
telur tár þeirra
og tölu með rjettri
þeim í sjóðinn safnar.

Þá til heims fæðumst,
til harmkvæla móður
fóstrið ekki finnur,
en í ljós komið
kvöl það líður,
með tárum heilsar heimi.

En til annars heims
öðruvísi
fer með fæðing vora:
kvelst þá fóstrið fyrst,
en komið í ljós
hlær á mót himni.

því ljóssins faðir
er þar ljósmóðir
og hjúkrar nýkomnu
himinbarni;
laugar það sjálfur
af saurindum heims
sá hinn kæri Kristur.

Ei er það aflvana
nje ómálga,
sem áður hjer í heimi;
ljettfært flýgur það
til ljósheima drottins,
og angurs enkis kennir.

Man það æfi sína
alda hjer neðra,
sem menn fullorðnir
minnast barnæsku,
og þakkar hjer liðnar
hirtingar drottni,
sem fullorðinn sonur
föður bezta.

Ei er því að óttast
sinn elskhuga Christum,
sjálfur er borgaði
og sjálfur skal dæma.

Sjá hve blíðlega
hinn blessaði rjettir
faðminn helgasta
mót frelstri sálu.

EPTIR MÓÐUR MÍNA.

(† 9. febr. 1828).

Engan á Ísa vengi
ýta neinn skal líta,
mjer sem að tregi meira
móður sótt og dauða.
Ekki mjer er það að þakka
angurs þó renni um vanga
móðan, því átti eg móður
mesta allra og bezta.

VORVÍSA

við leiði G. Vídalíns. — Klausturp. VII, 82-83.

Hvað er það hið lága, sem grænkar við grind,
en gróður þó minni í mjúkhlýjum vind
í svefnskála dauða berst annara að
yfirsængunum? Því veldur nú það:
hinn blíðlyndi blundar hjer undir.

Frá hástöðvum sólar þá gengur að grund
í græðanda vorblæ, svo bíður um stund
munarheims-ástin við leiðið það lágt,
það ljúflega kyssir — og kveður svo brátt:
    vært sofi Geir biskup góði!

En niður þá falla úr lopti yfir láð
lífstárin, ástar úr sjóðinum stráð,
vorblærinn fljúgandi við stendur þá
og vængjum úr gullfögrum leiðið það á
    þeim vatnsperlum heitari hristir.

Svo er nú í vor, og svo verður hvert vor,
og viljir þú rekja að leiði því spor,
að syrgja Geir biskup, þú gjöra það mátt
að gráta hann liðinn, en ekki þó hátt:
    hann þoldi aldrei heyra neinn gráta!

JÓNAS STEPHENSEN,

sonur Stefáns amtmanns Stephensens.

Móðir dags er myrkva nóttin,
myrkurs birtan sjálf er dóttir,
    sólu fyrri sóllaust var;

Adam af jörðunni fyrri enn að færi
foldar hann sjálfur að dautt stykki væri,
hann og allt annað, sem af henni nærist,
efumst ei, gjörvallt er dautt fyr enn bærist.

Sjá, í moldu maðkur bíður,
mjög í dupti seint hann skríður,
jörðu bundinn allur að;
en þegar stuttar hann lagt hefir leiðir
langri á ferðinni og deyr, sig þá greiðir
fiðrildi úr haminum fúna, sem eyðist,
en fagurgullna vængi mót sólu það breiðir;
syrgir það hvergi að lengur það ei lá,
í líki maðksins, kaldri jörðu á;
gleðst það að henni gat það komizt frá
og geta setið rósaknöppum á.

Þegar svo ljóslega lítum
líf koma betra af dauða,
skyldi ei geigvæn að ganga
gatan hin myrkva til ljóssins.
Leiðin er lengri eða skemmri,
liggur að stigi þó sama,
bættur er hver sá, sem bíður
bezta veginn og skemmsta.

Veröld veitir ætíð
vel nýkomnum gestum,

mjúklega móti þeim tekur
í móður og föður líki.
En ef all-lengi dveljum
atlætið verður misjafnt;
gott er ei hennar gestum
að gista of lengi.

Á lengstu leið til dauða
lýðir þar samferða
opt hver öðrum gjöra
örðug að verði ferðin;
hin skemmsta gegnum grænar
grundir inndæl liggur,
þjóðir þar ei stríða
og þá gekk vor Jónas.

Engill einn,
allra vinur,
sá aldrei bregzt
aldasonum,
sveininn tók
sjer í arma
og breiddi um hann myrkva
og breiða vængi.

Ekki hræddist ungur
hinn alvörugefna,
nje dapraðist
í dauða örmum.

Afhenti sveininn
hinn alvörugefni
öðrum hýrleitum
engli ljósklæddum.

Þá andlit sá þessa
engils, kvað Jónas:
„hversu fagur ertu minn faðir!"
Engill brosandi
aptur mælti:
„em'k faðir þíns föðurs."
Tók þá Ólafur
ungan Jónas
og sýndi hann
sínum drottni:
„hjer færi eg önd
„eins míns niðja,
„jafnhreina sem
„frá höndum þínum."

Var sveinninn
settur í skóla
himin-ungmenna,
þar var Hans fyrir —
samfagnar Jónas þar
sínum bróður
og upp elst grátlaust
með englum nýsköptum.

Ef vjer kviðum ekki dauða
endir hver sjer gjörði nauða
fyr enn enti skipað skeið.
Leiðin er skömmtuð, vjer skulum þó ganga,
þó skje megi að hittum mjög klungrótta og langa;
en samgleðjumst, ef auðnast þeim fanga
inndælli og skemmri að takmarki leið.

SÆMUNDUR MAGNÚSSON HÓLM,

† 5. apr. 1821.

Heyri eg vera
hniginn að foldu
og lúin bein
að beði lagt hafa,
mjúkum, upp reiddum
mönnum öllum,
Sæmund Hólm
son Magnúsar.

Hjartahreinn —
í huga duldust
guðdómsljós optla,
glýju þó hulin.

Og, þó hugvit hans
höndum þreifði,
honum hinn heimskasti
hyggnari þóttist.

Fjör sitt og lán
fósturjörðu
glaður gefið hefði.
Vann hann flestum meir,
en vann sjer spott og óþökk.

Hvern hann góðan ætlaði
elskaði hann,
sem bur sinn eða bróður;
sjálfur hann elsku
nær engra hlaut,
meðaumkun mjög fárra.

Af gjöfum margur sjer,
þó gefi annara,
orðstír ærinn getur;
gaf hann af sjálfs síns,
og gaf óspart —
gleymdar eru hans gjafir.

Leitaði á engan,
en á hann leituðu

halir heldur margir;
opt var þó nefndur
óróamaður,
ef hljóðaði undan höggum.

Hví var hugvitsmaður
heimskur talinn,
og aðra elskandi
unnt af svo fáum?
hví var hann hrekkvísra
og heimskra skotmál,
og fal að hjarta snúið,
þá faðm hann bauð?

Á lestaferð fjölmennri,
að líkstaða tjaldstað,
ferðamenn þjóna
förunauta,
búi þeir ekki
bagga sína,
sjálfir þó þeir eigi,
svo sem aðrir.

Margur í mannslíki
moldvörpu andi
sig einn sjenan fær —
hann sjer ekki lengra.

Nærsýnni skepnu
nærri það stendur
sýnist sjer smærra;
því sjálf er hún nær.

En hún óttast þó
það ytra hrærist,
á sig áður rak hún.
Og hvað flestir gjöra
gjörir hún eins,
svo viti aðrir
hún ei vitlaus sje.

Hægast er öðrum
að herma eptir
í vætkisverðu;
það hún gjörir,
og gjörir þú ei sama
hún hyggur þú getir ei gjört það.

Og þó alheims eðli
þjer eins væri kunnugt
og henni samþykkta heimskan:
heimskan hún þig telur,
því henni er kunnug
engin æðri vizka.

Moldvörpu-andinn
mun þjer ei unna

óttist hann þig eigi;
gagns hann sjer leitar,
en gagns hann ei væntir
af manni, sem máttlausan hyggur.

Hati þig öflgir,
hatur er þjer búið
æ af heimskum hölum;
með þessu móti
sjá þeir sjer duga
menn að fá með sjer í fylgi.

Magnlítinn sá eg
margan heigul
vega, hvar hann vissi
vörn fyrir litla,
og yfir saklausum
sigri hrósa,
að afl hann hafði
til illverka,
ef hann að eins vissi
að engi mundi
hefnda á hendur sjer
eptir hinn leita.
Hrósar margur hins vegar
þeim hatar sjálfur,
ef hann þann vinsælan veit.

Eru enn fleiri,
sem ekki lofa
lastaða lýðum af heimskum;
heimskan vita þeir
í veröld drottnar,
og hræðast það öflgast er allra.

því var Sæmundur,
á sinni jarðreisu,
opt í urð hrakinn
út úr götu:
að hann batt eigi
bagga sína
sömu hnútum
og samferðamenn.

Nú er hann ei lengur
lýða fótskör,
veitt er honum allt
það hann vantaði;
ekkert sjálfrátt gott
Sæmund skorti,
hefir því umbun þess
er á lítur viljann.

Og þú Íslendingur,
sem elskar fósturláð!
seint munt Sæmund spotta;

móður ykkar beggja
maðurinn unni;
grjet hann og gat henni ei bjargað.

Sje eg síltorfu,
sje eg þorska
taka síl úr torfu,
ásækja síli
aðrir stærri
fiskar og fylgja torfu.

Allt fer á sömu leið
og ásækja smærri
fiska stærri fiskar,
sílum samferða
að sama náttstað
náhvals í gapanda gini.

Torfu sje eg aðra,
torfu sje eg þriðju
leggja leið þá sömu;
golþorskar ginstærstir
gleymdir eru í torfu
þriðju þar á eptir.

RANNVEIG FILIPPUSDÓTTIR,

kona Bjarna riddara Sivertsens. † 1825.

Óttist ekki elli,
þjer Íslands meyjar!
þó fagra hýðið hvíta
hrokkni og fölni,
og brúna- logið í -lampa
ljósunum daprist,
og verði rósir vanga
að visnuðum liljum.

því þá fatið fyrnist
fellur það betur að limum
og lætur skýrar í ljósi
lögun hins innra.
Fögur önd andlit ens gamla
mun eptir sjer skapa,
og ungdóms sljettleik æðri
á það skrúðrósir grafa.

Svo fekk ei áttræðs aldur
ófríða gjörva
Rannveigu, riddara Bjarna
rjetta húsfreyju:

sálar um fatið hið forna
fögur skein innri konan,
skýrt máttu skatnar og líta
að skrúðklæði var það.

Ei þó upp hún fæddist
í öðlinga höllum,
láta-snilld lipur var henni
sem lofðunga frúvum.
Kurteisin kom að innan
— sú kurteisin sanna —
sið-dekri öllu æðri,
af öðrum sem lærist.

Og þó hún kvala kenndi,
af kvillum í elli,
brúna jafn-heiðskír himin
hugar ró sýndi.
Dauða næst bjartlegast brosti
blíðlyndið henni úr augum,
var sem önd leitaði ljóra
og liti til veðurs.

Óttist því ei elli,
þjer Íslands meyjar!
ef reynið rjett sem byrjar
Rannveigu að líkjast.

Sanna mun hver þá sögu,
er sjá hana mátti:
„að bjartast skín hjarta
úr hálfslokknum augum.“

BENIDIKT GRÖNDAL,

† 30. júlí 1825. Sagnabl. X, 63; Kvæði Benidikts Gröndals. 1833. Formáli bls. XIII–XIV.

Áður frá mærum meiði
mjúksterkir hljómuðu söngvar
fuglsins, er gól fyrri
fagurt í lundi Braga.
Nú gjörist hljótt í hreiðri,
horfinn er næturgalinn!
sakna menn hans, þó ei syngi
sextán hann fyrir árum.

Því þó sótt hann særði
og syngja mætti ei lengur,
kvök einstök ýtum hans litust
annara fegri söngum;
bar þá brátt fyrir eyru
bergmál fyrri raddar.
Nú má ei heyra, þó hlerum;
horfinn er næturgalinn!

Vinurinn, einn sá er öllum
óbrigðull reynist,
sóttþjáðum sínu honum augu
svefngrasi snerti;
vaknaði önd, og vatt sjer
veslu skjótt frá hreysi,
og þaut á ungum vængjum
til ódáins skógar.

Fagurt gól hann fyrri;
fegur gelur hann þaðra
og lausn sína lofar
og lausnara þakkar.
Söngfugl sá hann þar fyrir,
sá var Jón Þorláksson nefndur:
blíðlega bað hann velkominn
Benidikt Gröndal.

GUÐRÚN STEPHENSEN,

kona Magnúsar Stephensens konferenzráðs. — † 1832.
Ljóðm. M. Stephensens, bls. 120–22.

Þá eik í stormi hrynur háa,
hamra því beltin skýra frá;
en þegar fjólan fellur bláa,
fallið það enginn heyra má —

en ilmur horfinn innir fyrst
urta-byggðin hvers hefir misst.

Víst segja fáir hauðrið hrapa
    húsfreyju góðrar viður lát;
en hverju venzla-vinir tapa,
    vottinn má sjá á þeirra grát;
af döggu slíkri á gröfum grær
góðrar minningar rósin skær.

Þessi mun rósin lengi á leiði
    ljóma Guðrúnar Stephensen
og brosa móti himin-heiði,
    þars hennar dygðin bezt er sjen;
því frægðin þess er fegurst þar
fordildarlaus í heimi var.

Færri und sólar finnast tjaldi,
    og fundizt sjaldan hafa þeir,
sem skylduverk við skatna haldi
    skyldu eintóma og hvergi meir.
En góða það hún orkaði allt
sem aðra vitaskuld hún galt.

Að hún hinn bezti maki og móðir
    og mætust hjúa forstjórn var:
það allar vissu Ísa-þjóðir
    og undrast slíkt ei þurftu par;

því fyrri enn deyði faðir, grát
föðurs rjeð henni vekja lát.

Slíkar æ elska dætur drottinn —
og drottins höndu þolinmóð
kyssti hún, þá hana þjáði sóttin,
því að samvizkan æ var góð;
foreldra ljóssins föður hjá
fagnaði hún að mega sjá.

Grátum ei kvenna setzta sólu,
sem eptir langan æfidag
heimaskilnaðar fjöllin fólu,
því fegri nú með betra hag
ljómar hún fyrir æðri öld,
hvar enginn lítur nokkurt kvöld.

Því líkið það, er lýðir skoða,
liðin frú Guðrún sjálf er ei:
eilífðar-morguns rjóð í roða
röðulhrein glansar engilmey,
og hvarmastjörnum helgri lyst
horfir tindrandi uppá Krist.

ÞÓRÐUR BJÖRNSSON.

† 15. febr. 1834. Skírn. IX, 107.

Nú er nótt
í Norðursýslu!
rann í dauðasæ
dagstjarna hennar,
er kansellíráð
konungs Þórður
fluttist til byggða
forkláraðra.

Norðurland
með Norðursýslu
prýði horfinnar
harma missir,
og sorgar slær
sorta yfir
Ísaland
ögrum skorið.

Allir hinir betri
Íslands stjórar
samhuga sögðu hann
sjer snjallari;

glönsuðu gáfur
af guðdómsljósi,
hjarta bæði og hendur
hreinar voru.

Fjónaði hann fje
fengið illa,
leið hann ei landsugur
nje lausingja;
ósiðum hann stökkti
og ójöfnuði,
en veitti lið
lítilmögnum.

Ef á Íslandi
öllu væri
hjeraðsstjórn slík
hans sem reyndist:
betri mundu hjú,
búar siðaðri,
og dyggðir með efnum
dafna í landi.

Víst kemur maður
manns í stað,
en ei jafningi jafnan!
Þingeyinga auðna
er allra meiri,
ef þeim ljæst hans líki.

Býr nú hinn rjettláti
rjettlátum hjá,
og angurs enkis kennir;
en minning hans
mun æ vakin,
þá góðs er höfðingja getið.

GUÐNÝ HÖGNADÓTTIR,

kona Árna stiptprófasts Helgasonar. † 1834.

Ei tekur andi
ódáins á landi
fegurð hjá holdi,
fyrnist það í moldu,
vjelum þar vilja
víst ei tjáir dylja
nje hálum svip hylja.

Alhreinn sá andi,
anda fer í landið,
hylst ei af holdi,
sem hulið er í foldu:
ódulin skartar
öndin þar hin bjarta,
sem hjer falst í hjarta.

Guðnýjar andi
ódáins í landið
hreinn fór frá holdi,
hvílir það í foldu;
vildi hún sinn vilja
vjelum aldrei dylja,
í lundu guðs lilja.

Æ sínum maka
elsku sýndi hún staka,
öllum ráðhylli,
en í hússtjórn snilli,
mest hverjum manna
meinti hún vera bannað
allt hið ósanna.

Óhulin því skartar
öndin hennar bjarta,
frelsuð frá holdi
földu nú í moldu,
er nú ung meyja,
aldrei sem mun deyja,
sú fyr var húsfreyja.

Hennar þó leiði
lækki skjótt og eyðist,
og hverfull heimur
hennar nafni gleymi:

ógleymt í anda
æ í bók mun standa
á landi hins lifanda.

SOLVEIG BOGADÓTTIR,

kona Odds lyfsölumanns Thórarensens. † 7. marz 1835.
Sunnanp. I, 91–92.

Nú fór vor Sólveig til sólar
um sæluhlið anda,
og reið um grindurnar gullnu
til Gimla kongs hallar;
þó fagurlagaðir limir
sje lagðir í moldu
og jörðu gæfi hún jarðar,
í jörðu er hún ekki.

Þó svo vjer sjeum frá henni
að samvistum skilin,
sízt hana náum vjer nálgast
á nábrautum harma:
tjár ei þess lifir í ljósi
að leita í myrkri,
nje þess hjá lifendum lifir
í landi dauðra.

Lítum heldur til hennar
heimkynnis rjetta,
og sem daggdropar á blómstrum
dagkongi fagna,
eigum með öruggu skapi
mót árgeislum horfa,
á þeim, vor Sólveig! frá sólu
þú sendir oss kveðju.

JÓN ESPÓLÍN.

† 1. ág. 1836. — Skírn. XI, 127.

Önd hans alkristna
ofar stjörnum
fögur og fölskvalaus
fann sinn elskhuga;
en lærdóms-verk hans lengur
hjá lýðum vara,
enn grafletur á grjóti.

ÞÓRUNN BJARNADÓTTIR,

móðursystir skáldsins, kona Sveins læknis Pálssonar.
† 11. apr. 1836. — Sunnanp. II, 142,
Skírn. XII, 128.

Ertu nú sofnuð, mín systir!
þeim svefninum langa,
lágt niðrí húsinu hlýja,
þar heyrast ei stormar.
Vel hlífir þakið hið þykkva
þó þórdunur öskri,
ei skortir ylinn þar jafna,
þó efra sje frostið.

Vaknaðir opt þú um æfi
til áhyggju og sorga:
víst er nú vænt til að hugsa
að vákna til leika,
aldrei sem enda með hryggðum,
hjá eilífðar börnum,
og upp til iðju að rísa,
sem aldrei mun lýja.

Blundaðu sætt nú, mín systir!
þú svafst aldrei lengi,
svefninn þar fjekkstu þann fyrstan
í fullkomnu næði.

Vel hlífir þakið hið þykkva
í þrönghýsi grafar;
verði þjer vært þar í myrkri!
þú vaknar í ljósi.

SVEINN PÁLSSON.

† 1810. — Skírn. XV, 98-99.

„Eins eru skýin sem áður"
í elli þú mæltir,
þegar bölheimur brigðull
baki að þjer sneri.
Andi sveif þinn hið efra,
hið efra honum móti
hýrlega hló og benti
til heimkynna rjettra.

Eins voru blómin sem áður
í augum þjer, frændi!
þá hneit þjer hjarta hið næsta
hjörinn forlaga —
brotnuðu boðar mótlætis
á baki þjer sjálfir;
en seggir sáu þig standa
hinn sama og áður.

Frjáls þinn og auðugur andi
sjer átti og nýtti
álfaslot hverjum í hamri
og hægindi í skýjum,
búgarð hvers í blómsturs
bikari miðjum,
og hvern til viðtals sjer valdi
af vitringum liðnum.

Örlaga örvar því náðu
þig aldrei að fella,
að undanfæri þinn andi
ætíð sjer hafði;
var hann að leikum með liðnum,
eða ljósálfum muna,
harma-nornir þá heima
hann hugðu að finna.

Bautastein Bjarna þú reistir
og bautastein Jóni,
sjálfum þjer settir þú varða,
er seint munu falla.
Barna vor börn munu lofa
blómstrin þíns penna,
og margur leita þess leiðis,
hvar liggur Sveinn Pálsson.

ODDUR HJALTALÍN.

† 1840. — Skírn. XV, 99-100.

Enginn ámælir
þeim undir hömrum
liggur lifandi
með limu brotna,
og hraunöxum
holdi söxuðu,
að hann ei æpir
eptir nótum.

Undrist enginn
upp þó vaxi
kvistir kynlegir,
þá koma úr jörðu
harma funa
hitaðri að neðan
og ofan vökvaðri
eldregni tára.

Ámæli því enginn
Oddi Hjaltalín,
orð þó hermdi hann
er hneixluðu suma:

það voru frostrósir
feigðarkulda,
harma hlátrar
og helblómstur.

Því allt frá æsku
ætíð honum
heims sig hamingja
hverfula sýndi;
fátækt honum fylgdi
á fundi alla,
en harmar biðu hans
heima optast.

Konungs hafði hann hjarta
með kotungs efnum,
á líkn við fátæka
fátækt sína ól;
öðrum varð hann gæfa
ei sjer sjálfum,
og hjálpaði sjúkur
til heilsu öðrum.

Önd hans þó var auðug —
og þegar harma
björg og vanheilsu
á brjósti honum lágu,

brauzt hún undan fargi
og bjó í skyndi
skrípi-tröll, skjaldmeyjar
og skóga hugmynda.

Harma þá um stund
hennar glöptu
þær enar kátlegu
kynjamyndir.
Aðra þær hneixluðu,
en Oddur byggði
sjer þar hlátra heim,
er heimur grætti.

Þegir nú Oddur,
en augun liðnu
eptir önd
í eilífð stara;
hún þar heim
hefir slíkan,
að betri ei
sjer byggja þarf.

En þú, sem undan
æfistraumi
flýtur sofandi
að feigðar ósi,

lastaðu ei laxinn,
sem leitar móti
straumi sterklega
og stiklar fossa.

GRAFMINNING,

eptir Jón og Bjarna sonu Magnúsar Ólsens umboðsmanns.

1.

Hjer þó að jörðin hylji sveina
holdið andanna og smáu bein,
sálirnar ungu á himnum hreinar
hvílast, fríar við allkyns mein.
Fornvinur barna, Kristur kær,
knjesetti og tók til fósturs þær.

2.

Engan ofsnemma
hinn alvitri kallar:
sá ungur andast
er ungur fullorðinn.

Í MARZ 1832.

Þú, sem fæðir fugla smá
og frelsar alla þína,
ljúfi drottinn! líttu á
litla eigu mína.

Hafi eg engan fjenu flett
fátækan með vilja,
vanblessunar vítin þjett
við mig láttu skilja.

Þó mig kunni sigra sjást
syndin mörg, er freistar:
mjer þín aldrei miskun brást,
mun eg henni treysta.

BÆN,

er hann hafði endað 50. árið 30. des. 1836.

Lof sje þjer, guð, fyrir liðna æfi!
ljeða mótlætið einsog gæfu,
sem í fimmtíu aldurs ár
úthlutaði mjer hönd þín klár.

Mótlætið var þín miskun bezta,
meðlætið einskær náðin mesta —
hvorstveggja þörf í heimi er,
hvorttveggja og þú veittir mjer.

Aldur veralda allra stendur,
einsog mannsins í þinni hendi:
mitt hið ókomna ára tal
allt þínum vilja falið skal.

Árin brúkaði eg ei sem skyldi,
og ei svo vel sem þó eg vildi —
gef þú að betur brúki eg hjer
burtfarar til það eptir er!

Opt hinar liðnu aldir sáu,
að opt þú verkar stórt með smáu:
gef þú mjer, drottinn guð, eg bið,
til góðs eg sje þitt verkfærið!

Lát mig vel mínu stjórna standi,
til styrktar mínu föðurlandi!
Minnstu þess, drottinn, miskun í! —
mennirnir fáir sinna því.

Varðveit þú, faðir, mig og mína!
á miskun fel eg oss alla þína;
gef oss lastvart að lifa hjer
og loks í dýrð hjá sjálfum þjer!

———————

SUÐA FYRIR EYRUM.

Klingir mjer fyrir eyrum ómur
eilífðar Líkabangar róms,
svo mjer virðist að sje það hljómur
samhringingar til mikla dóms;
nú er einsog hann færist fjær —
hann færist kannske aptur nær.

TIL KONU MINNAR.

Elskan mín! þú ekkert sinn
af því þarft að kvíða,
þó lítir í blundi Bjarna þinn
bleikum hesti ríða.

Víst þú heyrðir einatt á
orðum sumra gauða,
að bleiki liturinn brögnum hjá
bráðan merki dauða.

Ef satt er þetta, sje eg víst
segja má við kauða:
að dauðinn ríði segg þeim sízt,
er sjálfur ríður dauða.

Ef þú líka lítur á,
að litinn sýndi draumur
á Stormi mínum, sem má sjá,
svo er hann varla aumur.

Því eg hygg að viti víst
vitur og heimskur lýður:
að í förum seinn er sízt
sá er Stormi ríður.

ÍSLENZKT *FATIS AGIMUR.*

Eru oss öllum
í árdaga
ill eða góð
örlög sköpuð.
Væla oss forlög
sem flugu ljós,
er hún um flöktir
og ekki finnur
fyr hana funi hefir
fjörvi rænta.

UM MÓTSTÖÐU MANNA.

Stímabrak er í straumi,
stend eg þar undir hendur,
boðar um báðar síður
og brjóst mjer hnellnir skella,
á tæpu veð eg vaði,
vefst mjer grjót fyrir fótum;
klýf eg samt strauminn kræfur
og kemst án grands að landi.

HERFERÐ TIL SPÁNAR.

Um suðurheima dregur dreyr
í dauðaþrungnum flókum;
benrögn feykja þykja þeir,
þungt á röndum dynur geir.

Valski flýgur austan örn,
enski pardus vestan,
brátt að Spánar blóðgri tjörn
bráð að fylla svanga görn.

Að horskum pardus hænist þá
harða ljónið Spánar,

bíta fótinn arnar á
og hann reka landi frá.

Hertar stáli hvessir klær
í huga örninn prúður;
þýin bæði þar með slær,
þegar hann Spáni aptur nær.

UM TYRKJAVELDI 1839.

Stambúls yfir höllum hám
himininn sje eg grána
og Mahóms upp á brautum blám
blikna hinn gamla mána.

Ósmanns heyri eg hryktir fast
í háu fimbulporti,
stökkva lamir, stólpinn brast,
steypist á það sorti.

Í dauða Mamúðs hreysti-hvats
hjálmum stálfaldaðar
örlaga-dísir Amúrats
ættar felldu jaðar.

Hróður Tyrkja hersins fyr
hærra gnæfði fjöllum,
nú hann vansa kæfður kyr
kúrir á Evfrats völlum.

Geymdir voru okkar öld
undra hlutir slíkir,
að á henni skyldi eiga kvöld
Ósmanns kyn og ríki.

Eptir lifir mannorð mætt:
mun í ljóma standa
á söguhimni Ósmanns ætt,
einsog vígabrandar.

TIL JÓNS ÞORLÁKSSONAR.

Heill sjertu mikli
Milton íslenzkra!
fyr eg aldregi
fátækt reiddist,
er hún angrar þig
ellihruman
og hindrar mig
hjálp þjer veita;
gulli gæddi eg þig,
ef eg gull ætti.

TIL FINNS MAGNÚSSONAR.

Haraldur frægi Hilditönn
sigri og fjörvi frá
felldist Brávöllum á.

Nú yfir höfin saga sönn
flaug: að minn Finnur þar
frægur sigrari var.

Rúna stóð þar á hellum her,
lærðra sem firrti fjöld
frægðum um marga öld.

Að honum aleinn Finnur fer
og hulinhjálminn þá
hverri sleit rúnu frá.

Heill sje þjer, Mímir Magnússon!
rúnir sem Rögnahropts
rjeðir með vizku opt.

Föðurlands ástir, frægð og von
lánist þjer langa tíð,
lukkan og gleðin blíð!

STAKA.

Ungum áður söngvar
Áslaugar furðu svásrar
og Loðbrókar ljóðin
læstust mjer hjarta hið næsta.
Enn mjer er, þá sunnan
ár á vori blærinn
reisir úr náttdöf rósir,
Ragnar sem andi handan.

KARLARAUP.

Ungur þótti eg með söng
yndi vekja í sveina glaumi:
en öllum nú finnst æfin löng,
þá í þeir heyra :|: drynja gömlum raumi. :|:

Ungir syngja ýtar ný
óðarlög með flugi og köfum:
en höldi glymja öldnum í
eintóm hljóð úr :|: forfeðranna gröfum. :|:

Ungur syng þú, mest sem mátt,
    meðan hljóðin fagurt gjalla;
brátt því hætta í elli átt,
áður en lýðir :|: söng þinn náhljóð kalla. :|:

SIGRÚNARLJÓÐ.

Þú angraðir mig áðan
með orðum þínum, Sigrún!
Eg bað þig aptur mig hitta,
ef andaðist þú fyrri:
kvaðst þú ei trúa að kalda
eg kyssa þig vildi,
nje hjúpaða hvítbleika
þig höndum um spenna.

Mín trúir þá ei meyja
að muni eg sjer unna,
ef hún eigi trúir
eg unni sjer fölri:
þínar það víst eru varir,
þó verði þær kaldar;
kinnar eg sje þær sömu,
þó sjái eg þær hvítar.

Kyssir ei á köldum
kalda mjöllu vetri
röðull, jafnt sem rauðar
rósir á sumrum?

Hvít er hreinust lilja,
hvít ertu sjálf sem mjöllin,
muntu þá miður skarta
þó munnur og kinnar hvítni?

Þó heimsdvalar dreyrinn
deyi þjer af vörum,
blærinn þær blíðlega skreytir
blásala eilífðar.
Engilhvítt formið hið fagra
finnast mun óskert kinna,
jafnfrítt og jafngott rauðu,
þó jarðblysin slokkni.

Mærin mín hin skæra!
mig ei láttu því einan,
mjer þó að farir þú fyrri
til friðsala himna:
kom þú þegar á köldu
kólgur ganga hausti
og um miðnætti máni
í mökkva sig hylur.

Mun þá fölur máni
af meðaumkvan bregða
blæju sinni, svo bjarta
eg brosa þig sjái.

Farðu þá, mín fagra,
fljótlega mjer að bólstri
og hendi hvítri og mjúkri
mig hóglega snertu!

Svo, þegar bregð eg blundi
og breiði faðm þjer móti,
snjóköldum barmi snúðu
snarlegà mjer að hjarta!
Fast kreistu brjóst mjer að brjósti
og bíddu unz máttu lausan
fá mig úr líkams fjötrum,
svo fylgja þjer megi eg.

* * *

Glöð skulum bæði við brott síðan halda
brennandi í faðmlögum loptvegu kalda
á gullreiðum norðljósa þjóta um þá.
Væn svo þá smáblys í vindheimum glansa
um vetrarbraut skulum í tunglsljósi dansa
og snjóskýja bólstrunum blunda svo á!

KVÆÐI TIL SIGRÚNAR.

Skrafar þú, mín Sigrún!
að skrifir þú illa,
og forláts biður að brautir
bleks ei sjer hrósi á pappír.
Nær bað rós, þá risti
rún, af vindi skekin,
nauðug á sjáfarsandi,
sjer að fyrirgefa?

Þó blaðaför ei færi
svo föst rás á strykum
sem járnkarls stryk af sterkum
stirðhöndum jötna:
bágara er broddi fjaðrar
með blómtöngum stýra,
enn með harðhnúum karla
hreifa vængstilkinn breiska.

KYSSTU MIG!

Kysstu mig, hin mjúka mær!
þú ert sjúk!
kysstu mig, hin mjúka mær!
því þú deyr.
Glaður drekk eg dauða
:|: úr rós :|:
á vörum þín,
því skálin er svo skær.

KYSSTU MIG APTUR.

(Fjöln. III, 32.)

Undrast þú ekki, mín Svafa!
þó ei nema á stangli
orð fái eg eitt í senn flutt af
andþrengslum megnum —
og að þig aptur eg nálgast,
þó áðan við kysstumst;
ýttu mjer ekki samt frá þjer,
eg á nokkuð hjá þjer.

Manstu ei, að munir okkrir
þá mættust í dyrum?
Sála mín þá, mín Svafa!
þjer settist á varir,
þóttist hún rík þar á rósa
þeim rauða beð lá hún;
enn þar hún dottar í dái
og dreymir þig, Svafa!

Veizt þú nú, líf mitt, hin ljúfa!
þjer liggur á vörum;
leyfðu, að það sofanda sjúgi eg
úr sólfagra beðnum;
láttu ei bana mig bíða,
eg bið þig, mín Svafa!
gefðu mjer önd mína aptur
og aptur mig kysstu!

KOSSAR.

Örfast elsku blossar
æ þá mjúkir kossar
manns og konu mætast fyrst á vörum,
snertir sálu sál,
sjest því elskubál
brjótast upp í blossanum snörum.

En það þó illa fer,
út þegar brunnið er
ástar það hið eldfima tundur:
ekkert sjest eptir þá
nema askan föl og grá,
en bogi Amors brostinn er í sundur.

LANGLOKA.

Leit eg í lundunum
ljúfasta af sprundunum;
bar sú af rósunum
blíðust af drósunum;
hvarma frá ljósunum
hreinasti ástloginn ljúflega skein.
Á engri af kvinnunum
eg sá á kinnunum
roðann svo glansandi,
sem gljáðu dansandi
morgunský kransandi
döglings und dagrósum
á sólfáðum álfsvein.
Hún mun mjer ein
í minni hrein;
tíðin mun sein

að mýkja það mein,
sem mjer gegn merg og bein
margstungið af ástarflein,
er sætri flaug frá augum
á silkirein.

PENSILL MINN.

Skáldið:

Heyrðu, minn pensill! hönd í komdu á mjer,
því hefi eg þjer
verkið nú hugað vandasamast allra,
það: að mála þá er sástu ei,
en það er mey,
sem meyja Íslands mjúk er fegurst snjallra.

Pensill:

Hvernig þess sprunds eg litum sýna ásjón á,
sem aldrei sá?
menn slíks af pensli aldrei kröfðu áður.

Skáldið:

Ljúfur minn pensill! láttu eptir mjer;
það lukkast þjer,
ef verkið gjöra vilt að mínum ráðum.

Hafa fyrst láta hana skaltu arm
og herðar, barm,
meiri enn Venus, minni enn Cybele,
en útlit, vöxt og andlitisins lag
þjer áttu í hag
velja hjá gyðjum: Venus, Júnó, Hebe.

Svo skaltu ennið, augun snör og blá
þjer einni hjá
fríðeygðri Júnó fá að eptirmynda,
en nefið, höku henni skaltu á
og hlýra smá
Venus og Hebe vænar saman binda.

En þegar munninn mynda hennar skalt,
þá mun þjer allt
forgefins reynast, færð sem í að velja,
þó skaltu líkan Hebar mynda hann,
en hvar eg fann
varanna lit, eg verð þjer nú að telja.

Hamförum þá minn hugur áðan reið,
hann herti skeið
sólbrunnum Afra suðurlands með ströndum
kórall í fjöru- þar eg -sandi sá
að svalur lá,
kvöldsólar rjóður roðagylltur bröndum.

En svo að fagran farfann kinna sett
    þú fáir rjett,
að líkan segi lýðir þeir, er skoða:
þá júní-drykkinn drekkur röðull sjer
    svo dýfðu þjer
í samankveiktan kvöld- og morgun-roða.

VESTANVINDURINN.

Þú, sem þegar vorar
þínum hlýja anda
hlíðar steini studdra
storðar ísa fjalla
hrímþaki sviptir hörðu
og hjúpi grænum sveipar,
hefirðu, Vestanvindur!
viðurtal okkar munað?

Hefirðu of hafið spánska
heitan munað mjer færa
kossinn kæru minnar
kinnrjóðrar, er þú hjezt mjer?

Sótta eg koss þinnar kæru
kinnrjóðrar, er eg hjet þjer,

bar eg hann blár yfir unnir
hið bjarta lopt í gegnum,
þó máttu því ei reiðast,
að þjer hann fært getkat.

Því eg leit í lundi
lilju fagra í myrgin
bleiku höfði halla
til helfarar snúna,
blaðfögur mig beiddi
að bjarga fjörvi sínu;
gleymdi eg gefnu heiti,
og gaf henni kossinn.

Færðist líf í liðna,
svo lypti upp höfði
við ylsending ástar
og uppá mig brosti.
Þýð má þakka lífið
þinnar meyjar kossi.

EINLÍFI.

Þreyi eg lengi,
að Lofnar mey engi
vill ljá mjer sinn huga;
eyðist mjer gengi
og ununar fengi,
því ekkert vill duga;
forgefins strengi
eg fiðlunnar dengi,
mitt fálæti að buga.
Svo forðum mengi
Miðgarðs á vengi
mókti þrjá tuga.

Menn þegar ganga
um leiðina langa
frá landnorðurs slóðum,
mig fer að langa
að mætti eg fanga
miða frá fljóðum;
hryggðin þá stranga
mig hart slær á vanga,
er höldum frá góðum,
tómhentur spranga
má, kots líkur kranga,
með kinnum skammrjóðum.

KONULEYSI.

Gott er til grafar
ganga einn saman,
yfir henni engi
augu þá vætir.
Græturat ekkja
ókvæntan ver,
börn trega aldrei
barnlausan hal.

Ef mjer ei vilja
ástir ljá
meyjar mjúkhentar,
nje mig við hjala,
unna mjer aptur
ýtar hugdjarfir
og kappar vitrir
mig kveðja að rúnum.

Kvíði eg ei dauða,
konulaus maður;
vesall verður enginn,
þó við eg skilji.
Hlægir mig að ganga
geigvænu, myrku
dyrnar að
degi kvöldlausum.

FREYJUKETTIRNIR.

(Fjöln. V, 5-6.)

Þú, sem kærleika kveikir magn,
kvöldstjörnu drottning hýr!
þinn geislaríka gullinvagn,
þar glansandi þú býr,
:|: fegurstu draga dýr, :|:
þeir sættmalandi, mjallahvítu kettir.

Ei draga þeir þó ætíð vagn
hjá ástar blíðri dís,
af þeim sjer meira gaman og gagn
hin gullinhærða kýs:
:|: þeir veiða menn, ei mýs, :|:
og optast sendir út hún þá til veiða.

Heims katta temja hnykki sjer
himindýr veiðum á,
launsátra þeirra listin er
þó langtum æðri að sjá;
:|: þeir meyjum hýrast hjá :|:
og undir þeirra augnasteinum liggja.

Þó frá launsátri löngum því
þeir læsi margan hal,

sig þessum veiðum sjálfir í
þeir sýna kattaval,
:|: blíðir með mjúkast mal :|:
þeir særa ei neinn, er sjálfur vill það eigi.

því mann þeir stökkva engan á,
sem ei þeim horfir mót,
í augun þjóta augum frá
og annað snerta ei hót;
:|: líttu ekki í augu á snót! :|:
því kettir Freyju kúra þar undir steinum.

þó færri geti halir um heim
til hróss það talið sjer,
að komizt hafi frá köttum þeim
klaklaust og ósárir,
:|: það minnkun ætíð er :|:
úr manni að gjörast músin Freyjukatta.

STJÖRNUSKOÐARINN.

(Fjöln. IV, 34.)

Blástjarnan þó skarti skær,
hún skal ei framar pína
sjón mína;
því aðrar fegri eru tvær,
er mjer tindra miklu nær
og undir Svöfu augnabrúnum skína.

DRYKKJUVÍSUR.

1.

Fer eg úr landi, Freyja! þín —
flaskan er
betri mjer:
makt þín bindur ei milli sín
meira enn tvo;
en þrjátíu og þaðan af fleiri
þýður Bakkus í vinskapinn keyrir.

2.

Bakkus blíðlundaður
að bræðrum gjörir tíu,
átján, eða hundrað,
og þó fleiri væru;
þó heiptspjótum hefði
hver að öðrum snúið
bara, þá vætir varir
vínið, reiðin dvínar.

3.

Biðillinn hleypur hart af stað,
hól og grund sem fugl yfir líður,
hýbýlum sinnar unnustu að
elding skjótar þjótandi ríður.
En fyrir slíkan óþarfnað
aldrei skal eg hvíld minni raska;
því hjá mjer kúrir æ í hverjum stað
:|: mín hjartans ástkærasta flaska. :|:

Hlaðið þá kominn í hann er,
öllum gleymir hann svaðilförum,
launin hyggur beztu búin sjer
blossa meyjar skínandi á vörum.

Kosti svo þurrum eptir eg
aldrei held að sækist í fjarska;
svörtum því úr munni um sætan lög
:|: synja mun mjer varla mín flaska. :|:

En þegar kominn er hann í rann
á öllu sjónar nema henni missir,
af gleði og ást á milli heima hann
hýra meyju faðmar og kyssir.
Eg þori játa, að eins mitt geð,
því annað ei í nánd eða fjarska,
tár þá víns úr pyttlu eg totta, fæ sjeð,
:|: til er ekkert, nema mín flaska. :|:

4.

Satan bið eg sofa,
á sjálfa nýársnótt,
niðrí Niflheims kofa,
svo neyð ei gjöri drótt:
Flensborgara brennivín
byrli púkar, ár og öld,
í það drykkjusvín!

5.

Mjer í kolli mjaðarpollar mjög vel tolla:
þá kollan holla kemur við bolla
kámugan skolla bið eg drolla.

6.

Grey þótti forðum Freyja,
hin fagurleita og teita,
(gjöld hörð þó fyrir það gyldi)
galt-efldum vera Hjalta.
En — sá ýta og svanna
atar sæmd og glatar,
blökkum leiðari bikkjum —
Bakkus er verri enn rakki.

7.

Bakkus, sá bölvaður rakki,
borar í innýflin skorur,
vitið og frama burt flæmir,
fólið í heilann ber veilur,
grófustu hræspora grefur
geðið í skónálum meður.

8.

Gamall mjöður gleður þjóð,
ginnir hann vatn af tönnum,
geðjast allvel góma-slóð
og gisnum kverka-rönnum,
vekur líf og veitir móð
vesölustu mönnum,
inn þá borinn er á bjóð
í gullbúnum könnum.

Ólgar blóð, og unun vjer
ágætustu föngum,
þá ölhreifur ýta hver
ympra ná'r á söngum.
Klappar sjerhver sverða-grjer
svörtum flösku vöngum,
og biður að megi miðlast sjer
mjöður úr tappa göngum.

Mætri enga mey eg sá
mínu flösku tetri;
þá ægisheimi eygra eg frá,
að entum lífsins vetri,
skulu haug minn skatnar á
skrifa gullnu letri:
„flöskustút hjelt seggur sá
svanna vörum betri."

SAMKVÆMISVÍSUR.

Ekki er hollt að hafa ból
hefðar upp á jökultindi,
af því þar er ekkert skjól
uppi fyrir :|: frosti, snjó nje vindi. :|:

Kominn em eg hátt í hlíð,
hefðar þó mjög neðar tindi,
en þar golan ei er blíð
öðrum hlýrra :|: blæs í dalnum vindi. :|:

Því á engi mjer til meins
maður virða — nema galinn —
þó mjer bregði eg að eins
ofan til leika :|: niðrí gleði-dalinn. :|:

Skemmtið yður meður mjer
menn, sem búið þeim í dalnum!
stuttan tíma unnt mjer er
með yður leika :|: hjer í gleðisalnum. :|:

Ef hjer staddur einhver kann
okkar virða gleði að meini,
lífs og dauður húki hann
hefðar freðinn :|: uppá Guðnasteini. :|:

ÞJÓFABÆN.

(Klausturp. I, 78).

Veit að eg sje, faðir! frí
frá því heimskupari að stela!
annars hlytist illt af því,
ef mistakast kynni að fela;
og þó máske þetta tækist,
þá í sturlun samt eg rækist.

Samvizkan, það segja menn,
sefur opt hjá gömlum þjófum,
svefnstyggari er hún enn
óvönum hjá drísilbófum.
Lát mig aldrei læra að stela,
svo læra þurfi eg ei að fela!

Áður var fyrir ýtum brýnt,
eilífð hörð að þjófum væri;
nú er oss það sjaldnar sýnt,
samt eg tek því ekki fjærri:
óráð nefnast mönnum mega
mikið undir henni að eiga.

Eg það heyri, ei til neins
á þig sje, minn drottinn! kalla;

það eg gjöri því að eins,
það að gjöra sje eg alla.
Einhver kynni yfir því dylgja
ef eg lands sið vildi ei fylgja.

BJÖRN AÐ BAKI KÁRA.

Úr brjefi til biskups Vídalíns og S. Pjeturssonar,
ort 3. dag júní 1812.

Víst hefur Birni, veit eg, drótt
valið löstun sára,
að hann í sennu skjalda skjótt
skauzt að baki Kára.

En rekkar mega ráða beint
af reynslu margra ára,
að margur hefir raumur reynt
að renna að baki Kára.

Þó Bessa væri minna magn
mundar, heldur enn vára,
principalnum gjörði hann gagn,
þá gekk að baki Kára.

Farin týra trúi eg sjest
    tryggðin fyrri ára;
því rekkar sumir reynast verst
    þeim renna að baki Kára.

Þykir sumum mönnum mest
    mótgangs vera bára,
að þeir ekki fá sinn fest
    fót að baki Kára.

Því afla vissi eg margan mann
    metorðanna hárra,
er öðlazt hefði aldrei hann
    utan að baki Kára.

En gleymdur síðan velta vann
    í virða tölu smárra,
óðar enn herrann aptur rann
    út frá baki Kára.

Bessa tel eg helzt í hag:
    að hetjan vorra ára
Bóni sjálfur berst í dag
    að baki Sluddu-Kára.

Líka munum *Holbergs* hjal,
    að hver einn stórra og smárra
í geira sennu *general*
    gengur að baki Kára.

Quicquid sit — eg man ei meir
af mælgi slíkri að pára:
búi Sigurður, Bjarni og Geir
að baki guðs og Kára!

SÆMUNDUR MAGNÚSSON HÓLM*).

Sæmundi Magnússyni Hólm
suður var ferð á land,
að finna sitt fyrra stand.

Forlög þó hann ásækti ólm,
aurinn hann óð í kvið,
óvinir skelfdust við.

Brandurinn og hann Bangsi reið
brögðóttan lagahnút,
hertan í Hólma-grút.

*) Þessar vísur eru eignaðar Bjarna, og það mun óhætt að fullyrða, að hann á eitthvað af þeim; en af því Sæmundur kvað líka um sama efnið og undir sama hætti, er ekki gott að greina, hvað hvor þeirra á.

Themis á vængjum vinda beið;
var þá ösluð í kvið
leirbleytan Lögberg við.

Sæmundur Magnússonur Hólm
vindanna vængjum á
vatt sjer málunum frá.

Stiklaði svo í Stykkishólm;
makt við það missti hinn
millibils-klerkurinn.

VÍSUR TIL O. H.

1.

Þó tungla teljir klasa,
er tindra um himinbaug,
um getnaðarlímu grasa
og gastegundir í haug
vitir allt — ei varðar mig;
þann eg kalla þekkja lítt,
er þekkir ei sjálfan sig.

2.

Oddur, sá blessunar broddur,
bryddur um munninn með snyddum,
gaddhörðum ruddastáls redda
raddar hann engan þó skaddar;
snuddandi næmt mjög hann nuddar
naddana sjúkra, til kvaddur;
gladdur í sæmdum sje seyddur
og saddur æ hvar hann er staddur!

Gangandi leidir um langar
lengi hann foldina dengi,
vanga með velturnar strangar
vengin með girðingum spengi,
stangi hann Merði og Manga,
mengið í „inntökum" sprengi,
„bangi" hann fanta og fanga,
flengi hann þjófa og hengi.

3.

Hamingjan feti
þjer hýrleit að fleti
og hvar þú vilt stá,
flýi þig leti,
og lífsýkis tetrið
æ læðist þjer frá;

á sumri eða vetri,
    ef leggur yfir lá,
lukkan þitt fr . . .
    í seglið þá.

Sjertu æ bokki
á sterkasta stokki
    með stálsett nef,
en óláns ei hnokki
á armæðu rokki,
    þig angri ei kvef;
en ánægjan brokki
    með ilmsætum þef
hvar ertu í flokki
    og syngi klámstef!

4.

Selur spikgóður,
af sundi ómóður,
þjer sveimi í hlað,
hákarlinn óður
þjer heilsi sem bróður,
og hvar þú fer að

lukkan æ bjóði
þjer baunir og spað
og beri úr sjóði
í skegg þjer tað!

5.

Blessaður Broddur minn!
bætist þjer þorskurinn,
sællegur selurinn
og signaður hákarlinn!

Baunir og bolaspað
berist þjer grönum að;
allt þitt tífaldist tað,
túnið svo frjófgi það!

Vesturlands gjörvallt gor,
grámaga úldið slor,
upp þína fylli for,
feitin þjer drjúpi í spor!

Fimbulmörg fiska nöfn,
feykileg reka söfn,
berist að Bjarnarhöfn
blágræna yfir dröfn!

þá endast æfi ról,
upp að *Minois* stól
gakktu á gráum kjól,
glansandi líkt og sól!

6.

Elskulegi Oddur minn!
andskotinn
bið eg þín megi missa,
hlaðist um þig glóandi gull
og gæfan full,
svo heimur verði hissa!

7.

Heilög Jalapps hnipin situr rót,
emjar sáran *Ipecacuanha*,
„assan fúla"*) beljar gleðivana:
„hver á vorum hörmum ræður bót?"

Á stólpípu Æskulápur blæs,
endann mjórri í munni sjer hann hefur,
megnisdrunum söng þann blaðran gefur:
„mjer var sýnd, en ekki gefin, gæs!"

*) *Assa foetida.*

8.

Eldi Fúsi út blæs,
Oddur kemur með brodd;
eysan þó ótt gjósi,
Odds ei sljófgar það brodd.
Sig ef æsir illt gos,
Oddur sýnir þá brodd;
ef þá skjótt ei af lætur,
.Oddur stingur með brodd.

9.

9. dag marzm. 1833.

Eg við brjef þitt, Oddur minn!
áðan gjörðist hvumsa;
þinn kvelur harmur svo mitt sinn,
senn er eg orðinn klumsa.

Ekki þú með eigin hönd
orkaðir mjer að pára,
særa mig þín sálargrönd
sálar ofan í nára.

Kaldahlátur þykir þinn
þó ei fara illa:
er sem dauðs manns utan á kinn,
þá af er vangafylla.

Gott er þú ei gleymir mjer,
    gamli aldavinur!
aldrei gleymi eg aptur þjer,
    allra sízt þá stynur.

Forlaganna hlærðu und hníf —
    hetju það er siður —
áfram stríddu æfi kíf,
    ólán sneypist viður.

Veröld líkust einatt er
    örgu hóruskassi,
vendi baki hin vonda þjer
    við henni snúðu r....!*)

Láttu drumba fúna fá
    fljóta í lukku glaumi:
líflegur brekku leitaðu á,
    sem lax á móti straumi!

---

*) hjer er sleppt einni vísu.

VÍSUR.

Væri eg bara orðinn áll
og með kroppinn mjóa,
smjúga skyldi eg heldur háll
hvern um leðjuflóa.

Í einum rykk ef aptur jeg
yrði að þvölum gandi,
kvalalaust minn kæmist veg
kaldur í bruna sandi.

VÍSA.

„Aldrei skal brúka á hausti hest,
heylaus er betra að vera —"
mikinn eg heyrði í „pústri" prest
prúðan þann „sermón" gera.
„Okkur dónunum annað lízt"
austan þá mælti vjeri,
„heylausir viljum verða sízt,
viljum heldur að meri
sinn forða sjerhver beri."

LAUSAVÍSUR.

1.

Fjórða boðorð öfugt er
orðið á þessum tíðum:
börn og hjúin heiðra ber,
hreint eg segi lýðum.

2.

Hunda svefnláta heyrði eg óm
hægt mjer að eyrum bruna;
en þá eg hugði að þessum hljóm
þá tók mig strax að gruna,
að austanfýlu umlið þar
úr úðalopti Flóa var
ei nema hljóð úr Hruna.

3.

Ávaxtarins Ámu*) skauts
ei skal sæmdum hagga:
skíri eg hann í nafni nauts
og nefni sveininn Kagga.

4.

Hart er að líða
vont mjög víða,
verra er samt
lygasmíð sjer láta tamt,
það óprýðir
þjóð og níðir,
þó hún fái í skamt
bezta osta-amt.

5.

Skarðs um heiði
á hörðu skeiði
hlupu þær,
út sig breiða enn þá fjær:

---

*) kýrnafn.

Jón hinn leiða
um munninn meiða
og mjaðmir ofan á lær.
Öldin hátt að hlær.

6.

Skálkaföður í skætingi
skatnar munu kalla
mig varla;
fantanna því faðerni
fjandans sjálfs er embætti,
og inn í það eg ekki þori falla.

7.

Konungs þeim er kross á brjósti klár sjer
hreykir
óska eg að enginn þjaki
og ekki drottins kross að baki.

Öðruvísi óskin getur orðið varla:
bakkrossinn því beri hann illa,
brjóstkrossinn mun sæmd hans spilla.

8.

Jústizkassinn nælir nóg,
nú hans þyngist pyngja:
hygg eg hann mestan hafi plóg
af holdi Norðlendinga.

9.

Eggert skaltu hjálpa!
annars hinn gamli
jötun Skúli skal
þjer skella um eyru,
og heimakomu
og hverskyns plágu
út þjer a.. skota.
Eggert skaltu hjálpa!

10.

Áður óðöl gengin
ættum sínum frá
brigðaði bragna mengi,
en brigðaði ei fleiru þá.
Upplýsingin óðum grær:
nú menn brigða kapla, kýr,
ketti, sauði og ær.

11.

Upplýsing hálfgjör utan við manninn
ítroðin gikki, sem stælir þá frekt,
lausingja meðhald og þjófnaðar, þanninn
þrældómur, stýrenda smáfjas óþekkt,
oflæti tignað og eigingagns prís
okkar er helvíti, sagt paradís.

12.

Í Babílon við vötnin ströng
var eg í sálma gargi,
fjell eg á nótum fast í söng
sem foss ofan af bjargi.
Evfrati leiddist argið það
og mig nöldrandi hætta bað,
sagði: „til sjáfar fer eg —
annars eg bakkann upp á stíg
og í mig þá til botns þig sýg
og svo til ægis ber eg.“

13.

Mjórómaður einn úr austri,
austanvinds á skjótu flaustri,
hundaskrækur hingað berst;
en hafi rakkinn rothögg þegið,
reiðumst ei þó skræki greyið;
„argur er sá sem engu verst."

14.

Veit eg vænar sveitir,
hvar virðar þeygi stirðir
hvessa bakmælgi hvassa
og hlægjandi lýði rægja.
En þá kauða kenni eg
í kirkju á degi óvirkum,
sárfúla sje og heyri eg
sofendur guð að lofa.

15.

Sá sem fæðir sauði eystra
og svín á Nesjum,
við hungurs stríðu geymi grandi
geithyskið í Norðurlandi!

16.

Hætta er fara að hitta,
hríð í norðan stríðri,
með losta, en ekki ástum,
Eyjafjarðar meyjar.
Villast vífnir karlar
hjá völlum Möðru allir;
svífur þar Loptur í lopti
og land ver ógna brandi.

17.

Ríkir suður í Reykjavík
rekkar sjampanje drekka;
en skyrblöndupuns í Skjaldarvík
skjótt gjörir hreifa rekka.

18.

Betur matar bita getur blakkur þakkað,
þá hærugrár af hungri strengdur
hræið æjar milli bæja.

19.

Öldin er sú bezta
á sem lifum nú:
drottnar miskun mesta,
mæt er dygðin sú;
það er hið sanna gæzkugeð;
drepa nenna engir úlf,
allt þó myrði hann fjeð.

20*).

Þurrakuldann þolir hann illa
það eg tel hans kostum spilla,
segi eg því við hjú og hal:
í frosti og kulda verst er villa
vökvanum hans sig á að fylla,
herrann dýrka í hláku skal.

---

*) Jóhannes Jónsson, vinnumaður B., kvað þessa vísu:
Bakkus hjálpi sínum sauðum,
sjerdeilis í kollu-nauðum,
svo hyggjan verði hýr og glöð;
brennivíns af brunni auðum
byrli hann þeim lífs og dauðum,
og haldi við sinn helga mjöð!
Þá bætti B. við:

GRAUTARHALLI.

Hljóp að kaupum Halli skyrs frá hallardyrum,
fallega dallinn fullan allan
fljótur sötrar grautar-jötun.

Sá alvaldur sig þá skáldið svíkja í leiki;
bræðis galdri fylldur fylldist
fljótur. klóta ljótur brjótur.

GRAFMINNING.

Getinn í pukri einsog allir,
aleinn í pukri fæðast vann,
í pukri saug og drakk úr dalli,
dafnaði í pukri allvel hann,
kvæntist í pukri, í pukri dó,
í pukri liggur hjer með ró.

DROTTINS VOLAÐIR.

Drottins volaðra ef að art
einhver girnist að prófa,
sjer hann þeir gjöra meinið mart
mönnum til lands og sjóvar.
Mammon volaða á sjer eins,
ymsum er verða þó til meins,
og þessir heita þjófar.

MÖRÐUR TÝNDI TÖNNUM.

Mörður týndi tönnum,
til það kom af því:
hann beit í bak á mönnum,
svo beini festi í;
þó er gemlan eptir ein:
    það er hin hola höggorms-tönn,
    helzt er vinnur mein.

JARÐNESKA ÞRENNINGIN.

Mörður, ýta allra
öfund kvalinn mest,
einatt kveinar og kallar:
„klækja er öfund verst!"
Sú til þessa orsök er:
  maðurinn glæpsins engum ann
utan sjálfum sjer.

Gráni grenjar og dæsir,
gjöld ef heimtast í
óframfærðu og æsir
aðra móti því;
ei þó vill hann sjálfur sjá
  í tíund nema tólg og ull,
tvær hann kirkjur á.

Skjálgur af skuldanautum
skinn og holdið flær
og að þeirra þrautum
þar á ofan hlær.
Þjófum líknar opt þó ann:
  „allir þurfum vægðar vjer"
við þá segir hann.

þessi jarðar þrenning,
þú samt vita skalt,
undir eins er eining;
Arimans ei valt
stóll þrífættur þannig stár.
Einingin er eigingirnd,
en persónur þrjár.

TRÚARVILLINGURINN.

„Aldrei rísa upp andaðir".
innti Kobbi á Hamri
með glamri;
gröf ef býli eilíft er
erkitossann jarða ber
greipar-djúpt í gólfi undir kamri.

Hvað er dauði? hvað er líf?
hvað er sköpun dýra
og fíra?
svo ef spyr þú þegninn þann,
þú munt óðar finna, að hann
orkar þjer frá engu neitt að skýra.

Nærsýn önd og nærsýn sjón
neitt af stöðum hærri,
sjer fjærri,
fær ei grillt; það heimsku hjón
hyggur, einsog drambsamt flón,
heim ei sjónarhringi sínum stærri.

Vorkenni honum vitlaust raus
virða prúði skarinn;
því harinn,
verði sálin líkamslaus,
lingerður og visinn daus,
vonar það hann verði síður barinn.

ÓSKIR.

1.

Frýsandi dragi þig
Freyju kettir
af Kjöl norður
til Eyjafjarðar;
bríma í brjóst þjer
blási hún ástar,
endurblossi hann
hjá unnustu þinni!

2.

Háar þjer móti hlæi
heiðar um norðurleiðir:
brosandi dyggða dísir
dugi þjer af alhuga!
fagur á skýi fögru
frægastur andinn standi
Hannesar, er þjer unni,
og yfir þjer glaður svífi!

TIL F. M.

Í Freyjukatta klær
kominn þá heyrði eg Finn,
sagði eg: „hver frelsast fær,
fyrst þessi mæringinn
og mikli bróðir Braga
í klærnar þeirra er kominn inn?"

þegar eg þannig kvað,
þrengra mjer varð um háls,
og svo mjer sverfðist að,
að synjað varð mjer máls:
var eg á barkann bitinn
af sömu köttum, sveigir stáls!

Hreinlífur veiztu víst
verið eg hefi og er,
einsog þú, það en sízt
þjer gagnar eða mjer:
þeir fjandans Freyjukettir
gjöra ei mannamuninn sjer.

VÍSUR UM SJÁLFAN SIG.

1.

Ei eg þori að kjamta nje kvika,
við kæti alla verð eg að hika,
hvorki má eg daðra nje dika,
svo dagur hver er langur sem vika.

2.

Þegar sverðs-umgjörð B. losnaði.

Hallfreður eg enginn er,
og ei mun heldur verða,
ekki vill þó auðnast mjer
umgjörð minna sverða.

3.

Þá líkami ei lengur þyngir,
líð eg yfir ský
og strax á stórum hringi
stend þá *Saturni*,
lít svo *Jovis* ljóma fjöll
og glaður flýg í gullnri sól
um geislaloptin öll.

4.

Sama staka öðruvísi.

Kátlega held eg klingi,
þá kemst eg yfir ský
og einsog hrafn á hringi
hoppa *Saturni*,
smýg hans beltin út og inn,
síðan Úrans finna fæ
fimbulveturinn.

5.

Aleinn drekk eg, aldrei gef eg
einn víndropa hjúum mín;
sjálfur fullur sið þann hef eg,
svo þau verði ei drykkjusvín.

BEINAKERLINGARVÍSA.

Um messnatímann muntu sjá
maður kemur af dalnum,
þeim halnum
miklar ástir muntu ljá
og manninum strax þitt gefa já.
Einhver dregst þá drykkjunnar í valnum.

BRESTUR Í REYKJAVÍKURKIRKJU.

Þar kom einn andi
að þjótandi
úr einum rapt,
varð hann að grandi
þá vængi þandi
með vonzku krapt;
sem eitruðum gandi
rauk gufa úr kjapt,
hinn gamli fjandi
þá sleit sitt hapt.

UM KAPRASÍUS.

Hornalausan hef eg
hafurinn á bænum,
hagan höndum í,
gott þeim kaupið gef eg
geitabónda vænum,
hafi hann heill af því!
Að honum steðji allar landsins geitur,
af því svo hann verði í geðinu teitur!
ætíð gæfan auki hans við reytur,
þó ösli hann um saurlífisins bleytur!

ANKÍSESVÍSUR.

1.

Ankíses minn ungur
óð um fylkingar,
gegnum kletta og klungur,
keldur og móðurnar;
á báðar hendur barði
brynju og skildi í tvennt,

sprækleik engan sparði,
spjót og turníment;
æfur á velli undir hjálm
ærið hnellinn reiddi skálm.
Nú í elli syngur hann sálm
og sanna trú fær kennt.

2.

Ankises bar ungur
ægishjálm og skjöld;
en, þegar Lofnar þungu
þáði elli gjöld,
hjálmi og sverði kastaði í krók —
í þess stað á sig maðurinn mær
mýtur og bagal tók.

3.

Sargar, gargar sjera Björn
síðum leiðum móti;
en Ankíses minn yfir Tjörn
ælir leir og sóti.

GÓÐVIÐRIÐ.

Sannleikans vjer sjáum vott,
svo ei langt þarf fara:
á fjöllum öllum glánsar gott
góðviðrið hans Ara.

Ei þarf gera að því spott,
allt mun betur fara:
senn í byggðum glansar gott
góðviðrið hans Ara.

Sumarfrostið sætt að kinnum
silkifingrum snarar:
meður gleði mætri finnum,
mjúkt er veðrið Ara.

BLUMENLESE,

eða

lítilfjörlegt *florilegium.*

Fjöln. IV, 34.

„Framstóð“ maður forðum
„fyrir Prótócolnum“
Gróðrareyri á;
mörgum mjúkum orðum
miðlaði upp úr bolnum
„fölsku“ letri frá:
sáttmál hann við sig „upprjettað“ grunar,
seldi skjal, „til Forhörs Viðheſtunar“;
„afstóð rjetti, á burt tók“ og brunar,
„án að stansa“ fram að haga Dunar.

KLÁUSAR VÍSUR.

1.

Kláusar boðorð.

Þó að í heimi margur mann
á mörgu hreppi skaðann,
ellefta boðorð Kláus kann
og „kærir sig bölvaðan."*)

2.

Kláus karlinn gamli,
Kambs í leiru**) fæddur,
í landsynning þó svamli,
sjest hann aldrei mæddur,
og þó brjóti og bramli
brimsjór stormi glæddur,
er hann óhræddur.

*) Málsháttur Kláusar þegar hann var drukkinn.
**) Kambsleira er djúpmið frá Inn-nesjum á Faxaflóa.

3.

Kláus út í Kambsleir fór,
snjeri skut,
aflinn hans var ekki stór:
einn í hlut.
Landsynninginn ljóta
svo fjekk,
seigt gekk;
slíkt tel eg hrekk,
að þannig sveik hann sjór.

4.

Kláus minn karlinn,
Kambs í leiru rær hann;
hefur upp hnallinn,
hákarlinn þá slær hann;
drekkur fullan dallinn,
dropann þegar fær hann;
lið oss opt ljær hann.

5.

Kláus fór í kolluleitir*),
keifaði út um tíu sveitir;
en karltetrið enga fann.
Sjerhver manna, hvað sem heitir,
hátt skal prísa um flyðrureiti
þenna fræga fiskimann.

6.

Kláus eitt sinn ketbein gleypti;
í kvalapulu það honum steypti,
í honum stóð það árin þrjú.
Uppskotu Bakkus á hann hleypti,
og úr honum bein og kvilla sneypti;
garna þar við bættist bú.

---

*) Kláus kallaði staupið, sem hann var vanur að fá í, Kollu. Eitt af staupunum var Pínan, og hún tók pela.

7.

Kláus karlinn glaður
Kambs- opt -leiru sjer hann;
gegn og góðlundaður
gnóga skemmtun ljer hann;
margur þó sje maður
meiri á lopti, enn er hann,
fram úr þeim fer hann.

8.

Karlinum mínum Kláus tetri
kann eg engan trúrri fá;
óska eg, lífs að entum vetri,
auðnu hljóta megi hann þá:
um Sviðið*) himna sankti Pjetri
sjálfum fái að róa hjá.

*) Svið er eitt af djúpmiðum frá Inn-nesjum.

9*).

Kláus sængur sviðið á
setti skut,
seggurinn fjekk af seiðum smá
sjö í hlut;
en um nóttina öllum
:|: úr skut :|:
þeim hellti hlut —
svo fór um sjóferð þá.

10.

Kláus karlskutur,
Kambs- í -leiru rær hann,
mikill hans er hlutur,
hreystilega slær hann;
í honum eru „þutur"**),
en þá kollu fær hann,
hýrlega hlær hann.

*) Kláus kom sunnan úr Hafnarfirði, lítið kenndur; var þá B. að drekka tevatn. K. segir: „Hvað eru þjer að drekka, húsbóndi!" B.: „Tevatn; langar þig í það?" K.: „Nei! heldur volgan dropa í Pínunni." Fjekk hann þá 7 Pínur af punsi, og fór það eins og sagt er í vísunni.

**) Kláus sagði að í sjer væri „þutur" þegar illa lá á honum, og hann langaði í „Kollu".

11.

Minn er Kláus manna beztur,
mætti hann gjarna vera prestur,
á flestu kann að gjöra grein,
í róðri og slætti rekka mestur;
rýrir hann þó einn lítill brestur:
að görnin hans er ei utan ein*).

12.

Kláus fór með kút á baki,
karlinn sá hinn góði og spaki,
ei varð ferðin ærið góð:
* * * * * * * * *
* * * * * * * * * **)
í fimmtán sveitum fældi stóð***).

---

*) Þessu seinasta vísuorði sagði B. að Kláus hefði bætt við.

**) Hjer vantar tvö vísuorð.

***) Kláus var sendur með tóman kút fram í Reykjavík; voru trjetappar í kútnum, og skröltu. Kláus átti að gæta að hrossum á leiðinni í Laugamýri, en komst ekki að þeim, því þau fældust skröltið í kútnum; varð svo Kláus að fara heim svobúinn.

13.

Kláus hákarl margan myrti,
um meinin þeirra lítið hirti,
saxið keyrði hann í þá inn;
þeim, er sáu hann þetta gera,
þótti gamli karlinn vera
furðu lítið frændrækinn.

14.

Kláus minn varð kópabani*);
karlsins það er ekki vani,
þó það skeði í þetta sinn.
það til bar á þessum vetri;
því að veslings kópatetrið
forðaðist ekki föður sinn.

15.

Kláus minn í kryppunni situr,
karlinn sá er haldinn allvitur;
í honum er illviðra þytur;
ætíð er hann fallega litur.

*) Kláus veiddi kóp í hrognkelsaneti.

16.

Á hann Kláus óværð sækir:
illvíg fló með sínum mækir
karlsins hjakkar hart í þjó.
Vel hann slátt og róður rækir,
þó renni um búkinn svita lækir —
bezt hann unir samt við sjó.

17.

Kláus situr kamarinn*) fastan,
kaldan fær hann landnyrðing hastan.
Hann sat ungur Hamarinn fastan;
hjerna má enginn því lasta' hann.

18.

Kláus minn er kolaður,
af kollusalla skolaður,
hungri innan holaður
og hræðilega volaður
í anda.

*) Þegar Kláus hætti að róa á djúpmið, fyrir elli sakir, fleytti hann sjer út á Viðeyjarsund á daginn, og hafði þá kamarinn á Gufunesi fyrir mið. Hamarinn er djúpmið á Faxaflóa.

19.

Kláus gamli karlinn stirðnar;
kunni móti elli spirna
enn í heimi ekkert fólk.
Langstæð belja heitir Hyrna*),
á hrygginn svört og fótlaus sirna,
úr henni þarf hann hafa mjólk.

ÞORKÖTLUVÍSUR.

1.

Á henni Kálu**) yglda brún
ærið margur sjer:
skemmilega skammaði hún
Skutinn***) fyrir mjer.

2.

Katla mín kolfagtar†),
Kláus prjedikar;
en hún samt ekki par
aktar hans kenningar.

---

*) Brennivínstunna.

**) Þórkatla hjet fjósakona á Gufunesi, sem Kláus átti í brösum við og kallaði hana, þá Kálu.

***) Bjarni kallaði Kláus Skut og Karlskut.

†) Orðskrípi Þorkötlu.

WEG DER LIEBE.

Fyrri partur.

Upp yfir fjöllin
og yfir um unnir,
undir draugahöllum
og undir brunnum,
yfir um vötn og móður,
um undirdjúp breið,
yfir um kletta og hæðir
mun ást finna leið.

Í raufum, í forum,
þars ormur ei lá,
í holum, í skorum,
þars kvikindi ei sá,
þars mý nær ei fljúga
nje maur kanna skeið,
mun ástin smjúga
og finna sjer leið.

Barn kallið *Amor*
og uggvænan sízt,
auman, flóttataman
og sjónlausan víst.

Bitrum meður bröndum
boðið honum deyð —
brátt úr yðrum höndum
mun ást finna leið.

Þá Fenix sig beygir
og frá mýgir örn,
og fagurt sig hneigir
hinn óþjálgi björn,
ljónið sleppir digra
lambi úr klóm á skeið,
ljós mun ástin sigra
og finna sjer leið.

Annar partur.

Mun guma hönd brjóta
eða geta leyst brátt
þá gordisku hnúta,
sem ástin sjer batt?
hvað ætlið, hvað vinnið,
og hyggið koma á leið,
um hvað, sem þjer upp spinnið,
mun ást brautin greið.

Og væri hún hulin
og væri hún ókennd,
og væri hún dulin
og aldregi nefnd,
þá mundu þó vindar
af miskun læðast hjer
og möttla færa hindar
kveðjuna mjer.

Værirðu handan fur hafið
og værir ofar enn fjöll,
vildi eg yfir um hafið
og flygi yfir fjöll;
værirðu sjófugl
og settist á sker,
sjálfur yrði eg að fugli
og leitaði að þjer.

———

RIDDARALJÓÐ.

Eptir *Schiller.* „*Wohl auf, Kammeraden, auf's Pferd, auf's Pferd!*" *Wallensteins Lager.*

Upp! upp! lagsmenn góðir, á bak! á bak!
benregn og frelsið að kanna!
í benregni sjest, hver er hetja eða hrak;
hvar hjartað er, þá kunnum sanna.
Fram fyrir hetjuna fer ei neinn þá,
fullhuginn sjálfbyrgur þar nær að stá.

Af jarðríki frelsið nú flúið er hreint —
þar finnst ei nema herrar og þrælar;
hver annan með falsinu ljóst bæði og leynt
lýðirnir huglausir tæla.
Við dauðann í augu sá horfast kann
hermaðurinn einn er sá frjálsi mann.

Um lífsins mæðu hann hirðir ei hót,
hann bítur ei ótti eða sorgin;
forlögunum rakkur hann ríður á mót
hvort þau reynast í dag eða á morgin,
og reynist þau á morgun, vjer megum í dag
muna að færa oss tímann í hag.

Af himninum fellur honum hamingja í skaut,
með hnauki ei þarf hann að vinna;
ágjarnir til jarðiðra grafa sjer braut
og glaðvana sjóð hyggja að finna —
þeir grafa og pæla og gjöra ei á töf
að grafa, unz sjálfum sjer taka þeir gröf.

Riddarinn prúður og hleypið hans hross
hvervetna ótepptir spranga;
inn í brullaupssalinn við elda og ljós
óboðinn þorir hann ganga —
hann biðlar ei lengi og býður ei fje,
brúðurin lætzt honum af ótta í tje.

Hví grætur meyjan og harmar svo mjög?
Hann láttu ganga — láttu hann ganga?
Til bólfestu stöðugrar veit hann ei veg
og vináttu ei halda má langa.
Forlaga straumur hann bráðfluga ber,
bólfesta rósöm ei ljeð honum er

því brátt, lagsmenn góðir! og beizlið nú hest,
og brjóstið í orustu reisum;
ungdómur dvínar og fjörið, það ferst;
því fram, meðan megum, og geysum!
og veðsetjið lofið í vopnanna þrá,
ef viljið þjer lífinu halda og ná.

DARTHULA.

Kvæði eptir Ossían.

1.

Upphaf kvæðisins.

Skemmtileg mjög er þögn í ásýnd þinni,
þú himins fagri sonurinn*)!
inndæll þú kemur, í austri, fylgja minni,
albláan, stjörnur, veginn þinn.

2.

Niðurlag kvæðisins.

Æ, ertu *Colla*, ágæt dóttir, fallin?
yfir blástraumum Selmu er þögn.
Syrgja þeir Trútils**) afspreng farinn allan,
eydda fegurð og kappamögn.

Nær muntu upp stíga í allri prýði þinni,
Erínar svanna djásnið bezt?
þungur er svefn í þröngu grafar inni
og þar til morguns lengst er frest.

---

*) máninn.

**) *Truthil*, ættfaðir Dartulu.

Eigi mun sól þar inn um gluggann kalla
að þinni hvílu, Dartula:
„vakna þú kranzinn, kvenna prýði allra!
kom og statt upp, hin inndæla!"

Blása vorvindar, blómsturknappar titra,
og brekkum þaðra grænum á
limarnar skógar laufum fögrum glitra,
leika þar yfir fuglar smá.

Sól! vertu á brottu; svefn er henni á vanga,
í sinni vill koma fegurð ei,
nje þeim inndælu fetum optar ganga.
Ei fær þú vakið dána mey!

ÚR OSSÍAN.

Kominn ertu, hinn fjærlendi!
til frægðar heimkynna —
láttu stundum ljóð þín,
lof valfallnra,
gagnsærum öndum
að gamni kveða.

Kormu önd þeim fylgir
ljóss á geisla,
kemur hún í helli
að hvílu þinni,
máni þá frá skýi
skyggnist þangað,
fögur mun hún þykja
þjer að líta —
tár henni enn
eru á kinnum.

HAFGÚAN.

Eptir *Oehlenschläger* í *Correggio.* *„En Huldre boer under steile Fjeld".*

Hafgúa býr
und holu fjalli;
situr pílagrímur að
yðu fossi —
hrynja unnir
með harki og niði
hvítfreyðandi af
hákletti niður —

„pílagrímur fleygðu þjer
fram af bakka,
:|: þá ertu um eilífð
æ minn brúðgumi!" :|:

„Leysa mun eg önd þjer
frá líkama;
lipurt skaltu með mjer
í limrunnum dansa;
fleyg þjer í gljúfur fram
og fljótur sjertu!
skola mun eg bein þín
skærri fílstönnu;
beður er þjer á botni
búinn af rauðum kóral,
:|: ofan á þig hins þunga foss
ýða skal breiðast!" :|:

Felmtraður vill flýja
ferðamaður —
stár sem niður negldur
og nár ei að flýja.
Í greipum hefir hafgúa
horn af gulli;
í vindi blaktar hár
hennar gullitað;

þyrstur tæmir hann
hornið bráðla
og finnst sjer vera fjör allt
farið úr kinnum.

Brýzt honum hrollur
of blóð og kinn;
því að dauðans hann
drekka nam unnir.
Hnígur hann blómstra
bólstri viður
og liggur þar náfölur
að ná orðinn.
Bólgna með býsnum
bláfreyddar unnir
og draga hræ
hans í yðu.

Losnuð er nú önd hans
af líkams böndum,
marga nótt hún
yfir meiðrunnum svífur.
Um vor, þegar yða
vex í fossi,
hann frá eg dansi
í hafgúu örmum?

þá veit eg máni
frá meiðarrunnum
bregður ljósi á bein
á botni skinin.

GRAFMINNING,

er Skúli Thorlacíus orti eptir Jón Eiríksson: „*Gratia, forma, genus*" o. s. frv., prentuð með útlegg. Bjarna í „Æfisögu Jóns Eiríkssonar" á 98-99. bls.

Vinsældir, fegurðin, frændafla her,
 frægðin og veldið af auði,
og nafnbóta glansinn í felurnar fer,
 þá ferlegur nálægist dauði.
En komið á flótta þá allt þetta er,
 ein varir manndyggð og lifir;
deyr-at hinn látni, ef dapurleik sjer
 á dyggðugum leiði hans yfir.
Meðan að ráðvendni lof einhver ljer,
 og lýða gagn nokkurs er metið,
heitið Jón Eiríksson hver öðrum tjer,
 þá heyra menn mæringa getið.

TIL LATÍNUNNAR.

Eptir Tegnèr. *Smärre samlade Dikter.*

Hreinn er þinn rómur og snjallur, sem stælt-
um samslái bröndum;
hátt sem drottinsorð hermannlegt gellur þitt tal,
orðfátt, drambsamt og stirt; en úr gröfinni stýrir
þú enn þá
hálfri Evrópu — á því Rómverjinn sver sig í kyn.

„Líttu til skáldsins í náð, kærleikans gullfagra
móðir!"
Andliti sínu þá strax, sneri hún skáldinu að.

PERSII

Prologus: „*Nec fonte labra prolui caballino*", o. s. frv.

Aldrei man eg mig
munn hafa vættan
í caballínsku
uppsprettuvatni,

mankat eg heldur
mig hafa sofnað
á tvíhöfðuðum
tindi *Parnassi* —
til þess að skáld eg
svo skjótt nefndist.

Heliconiadas
og harðla grábleika
gef eg *Pirene*
greppum þeim,
hverra líkansúlur
limgu viðbendi
orpnar eru.
En eg sjálfur
hálfrustakorn
til helgidóma
skálda kem
með kveðling minn.

Hver kenndi poppa
„heill vertu!" að segja,
ellegar krákum
kenndi að þreyta
manns að tala máli?

Mennta meistari
og mannvitsgjafari
er hinn máttki magi;

hann veit eg allra
öruggastan
að nauðgri náttúru
nóg að framkvæma.

Mundu því verða,
ef þú mættir trúa,
hrafnar skáld,
en skáldkonur krákur,
þegar einungis
einhverja von
hafi þau gæti
um hinn hverflynda auð.

MEÐLÆTI og MÓTLÆTI.

Eptir *Ovid. Tristium eleg. IX. v. 5-14: Donec eris felix, multos numerabis amicos,* o. s. frv.

Meðan þú ert farsæll, þú líka vera munt vinsæll;
hverfi lukkan þjer frá, einsamall standa þú munt.
Sjerðu hve dúfurnar elskar eru að þökunum hvítu?
en á kámugum turn engan þú líta munt fugl.

Maurinn aldregi mun að tómum kornhlöðum
snúast;
aldregi vini mann sjer hverfa að glötuðum auð.
Eins og skugginn oss gangandi í sólskini fylgir,
en þegar ský hylja sól óðara hverfur á braut:
eins fylgir geislum lukkunnar hinn hverflyndi
múgur,
hverjir þá myrkvast, óðara hverfur hann braut.

EPTIR *CATULLUS.*

5. kvæði: *Vivamus, mea Lesbia, atque amemus.*

Við Helga skulum búa
í húsi einu saman,
og hvort öðru unna,
og dylgjur hárra hala
hirða alls ekki. —
Sól getur sigið í æginn
og síðan upp runnið —
okkar þá stuttur endar
æfi þessrar dagur
vitum, að eina eigum
eilífa nótt að sofa.

Kysstu mig þúsund kossa,
kom þú síðan með hundrað,
auktu tölu aptur með þúsund
og aptur tíutíu,
enn þá kossum þúshundruð
og ennþá tíutíu!

Mörg þá þúshundruð kossa
á þá lund höfum fengið,
tölu svo samsteypa skulum,
að sjálf hana ei vitum
og að enginn illur
okkur öfundað geti,
er hann annars kynni,
ef okkur vissi svo kyssast.

EPTIR *ANAKREON.*

1.

16. kvæði: *Σὺ μὲν λέγεις τὰ Θήβης.*

Einn kvað um veri valska,
valfall annar Brávalla;
en sjálfur flyt eg um eiginn
ósigur kvæði.

Flúði eg ei riddurum fyrir,
fótgönguliði eða skipum —
aðrir hermenn mig unnu,
er augunum berjast!

2.

19. kvæði: Ἡ γῆ μέλαινα πίνει.

Drekkur jörð,
drekkur eik hana,
drekkur vatnsföll
hinn voti sær,
sól drekkur sjó,
en sólu máni.
Hví mjer þá vinir
varna drykkjar?

EPTIR *SAPPHO.*

2. kvæði: *Φαίνεταί μοι κῆνος ἴσος θέοισιν.*

Goða það líkast unun er
andspænis sitja móti þjer
og stjörnu sjá, þá birtu ber,
á brúna himni tindra.

Hefi jeg þá í huga mjer
svo harla margt að segja þjer;
en orð frá vörum ekkert fer —
því eitthvað málið hindrar.

Mjúksár um limu logi mjer
læsir sig fast og dreifir sjer;
þungt fyrir brjósti æ mjer er,
en öndin blaktir á skari.

Sem blossa nálgast flugan fer,
mig færa vil eg nærri þjer —
brátt hitinn vex, en böl ei þver,
eg brenn fyr enn mig varir.

REGISTUR

eptir upphöfum kvæðanna.

